



UNIONEA REPUBLICANĂ ROMÂNĂ
SALA DE LECTURĂ

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

Proletari din toate țările, uniți-vă!

ÎN PRAG DE SĂRBĂTOARE

Sintem în prag de sărbătoare, ne apropiem de sărbătorescul florar — Inițiu de Mai. Ne apropiem de el și-l trecem ca pe o lumină a sufletului prin toate gândurile, prin toate speranțele și așteptările noastre, îl trecem — ca pe un arc de boltă — prin zilele și nopțile tuturor muncitorilor care urcă spre rodire mereu mai vâie și cimpurile, și dealurile, și munții și apele țării și cerul ei de deasupra cu aștri cu tot.

Sintem în prag de sărbătoare — Ziua muncii și a solidarității internaționale — ziua tuturor zilelor de altfel, ziua a tot ce a însemnat și înseamnă o ridicare continuă și neostenită spre progres și civilizație. Cu acea înconfundabilă și fierbinte sarcină de gând și voință care a stat și stă în puterea fiecărui popor, a fiecărei nații pentru ca umanitatea de azi și de mâine să nu-și poată pierde relieful aspirației și încrederii în condiția sa morală și socială, pentru ca, în deplină conștiință de sine, această umanitate să cîștige și sensul și durată și universul său politic, să se nască, adică, mereu, și să-și propună responsabilitatea viitorului.

Sintem în prag de sărbătoare — Ziua muncii și a solidarității internaționale a tuturor celor ce muncesc — zi aniversară a luptei, a nădejdelor, zi a tot ceea ce a propulsat și a dat o fizionomie nouă, mereu mai luminoasă și mai exactă în timp, idealurilor de dreptate politică și socială ca și idealurilor de independență și suveranitate națională. Ca o dreptate a tuturor celor care au făcut și făcuse istoria s-a întemeiat și se întemeiază această zi, ca o dreptate a tuturor și poartelor în deplină și profundă față de principiile libertății, ale independenței și suveranității se întemeiază ea mereu ca o dreptate față de scopul vital al umanității, acela de pace și înțelegere, de cooperare între popoare, pentru salvagardarea ființei însăși a omenirii, a culturii și materiale și spirituale. Ca o dreptate și o mostenire, totodată, ca un crez și o amplă, înconfundabilă străduintă ca și conștiință cu vii și adinci rădăcini istorice prin care lumea aspirațiilor apare cu o și mai mare distincție văzută sub raportul și prin

prisma tuturor cerințelor și împlinirilor de azi.

evident, o țară a muncii fiind, o țară socialistă, România și-a adus și își aduce contribuția sa vie, înconfundabilă, la această cauză permanentă care este condiția ca și conștiința viitorului. Mari programe, mari obiective economice se înscriu pe un segment de timp care face legătura cu aspirații, cu eforturi ce s-au răsfirțat în ființa însăși a culturii, mari programe, mari împliniri și în același chip mari deziderate ale dezvoltării, ale progresului și civilizației fac viața, munca și creația noastră odată cu cel de-al IX-lea Congres al partidului, odată cu asumarea dreptății și îndatoririlor noastre fundamentale față de noi și față de tot ceea ce reprezentăm în lume. Concepția secretarului general al partidului, opera și demersurile sale, faptul de a ni-l institui ca model și erou, faptul de a ni-l urma spre acele scopuri mereu mai vii și mai înalte, dinamica pe care a imprimat-o și o imprimă mersului întregii societăți constituie înseși starea și conștiința propriei noastre actualități, imaginea noastră despre noi înșine, chipul prin care am luat și luăm act de istoria în care luăm și munca s-au îngemănă într-un sens unic și tulburător, acela al creației.

Sintem în prag de sărbătoare, se apropie sărbătorescul florar și, în această lumină, sub acest semn, în această permanentă și revelatoare perspectivă apar toate străduintele, toate eforturile care îngemănă o lungă și prodigioasă experiență istorică, în această lumină, sub acest semn apar și se împlinesc cerințe care fac din programele și obiectivele adoptate de cel de-al XIII-lea Congres al partidului un front de lucru cu desăvârșită importanță și semnificație pentru întregul nostru viitor. O nouă calitate a muncii și vieții, o nouă calitate a conștiinței, iată în linii mari, întemeiața pe criteriul profesionalității, al competenței, munca vastă în spiritul căreia ne reprezentăm însăși ideea de patrie. Și creșterea ei în sensul valorilor pe care le creează și le consacra sărbătorind în acest fel viața tuturor celor ce-i alcătuiesc ființa.

Luceafărul

Pământul trăiește

Cunosce un om, un țaran, pe care, de foarte mult timp, reușește să-l înțelegă de două ori pe an: primăvara și toamna. Am pentru el, de fiecare dată, aceeași întrebare. Are, pentru mine, tot de atunci ori, același răspuns. El așteaptă liniștit întrebarea mea. Eu aștept cu încredere răspunsul lui. Ma surprind cu o anume răbdare veghind să iau trenul, să văd satul, să cobor în el. Una din ultimele case așezate de-a lungul soarelui, vopsite în culori minerale, de fiecare dată altfel, în galben, verde sau ocru, este a lui. Mă așez lângă el și îl întreb și în primăvara asta: ce-ți mai face pământul, omule? Nu-l întreb dintr-o dată. Vreau să văd mai întâi ce se întâmplă prin câmpuri. Îl pun să-mi arate hamurile lucioase și bine îngrijite ale calilor, acareturile, temelia altui lucru pus, trec printr-o rădăcină, adu-mi acru soră în timp ce afară mai cade, poate, zăpada miilor. Îmi explică liniștit sau tace văzându-și de treabă, dar stie că nu pot pleca altfel pe poarta lui decât întrebându-l, de parcă întrebarea mea ar avea virtuți magice: ce-ți mai face pământul, omule? Trăiește! Răspunde el dintr-o dată mulțumit. În parter de răsărit a casei sale, de sub fereastră, începe cîmii: încercări de spice, de tulpini, de ierburii și plante, de valurile pe care acestea le fac vara, în bătaia vîntului, aplicându-se și lăsînd să se vadă cele mai diferite nuanțe. Toamna mă reintorc, dau binele, poarta e deschisă, doar soimping ușor cu umărul, omul acesta, țaran din tătă în fiu, sparge lemne, copiii sînt în livadă, adună tot ce e rod. Intre cele două anotimpuri

Areta Șandru

Continuare în pag. a 2-a



H. H. Catargi: „Otelor”

TINAR IN AGORA

Memoria cîmpiei

Într-o zi posomorâtă de lărnă, cu un cer de plumb, pe unul din marile bulevarde ale orașului, printre mașinile grăbite, înainta un camion încărcat cu știuleți. Aurul porumbului lumina toate chipurile, parcă un soare cald și bun își făcuse drum prin la noi, aducîndu-ne cîmpia roditoare și zilele ei fierbinți, pînă în singele zgribulit și parcă tot orașul a început să miroasă a vară. L-am urmărit cu privirea pînă departe, ca pe o promisiune a adevărului său.

Acum înaintez prin cîmpia proaspăt semănată, însoțită de albul și rozul cîrșilor, cășilor, cu un soare nou deasupra și o zi ce mi se întinde înainte, caldă și primitoare. Străbat satele dezmoștite, cu florile deschizîndu-se timid prin curți, cu hainele Țerii întinse pe frîngiile afară, să le ia soarele cel nou, cu biziții albinelor ce-au pornit harnice în căutarea hranei.

Drumul roman în susul Oltului se mai numea și „drumul buții”, pentru că pe aici coborau spre Izlaz butile cu vin de Dragășani.

Acest drum a fost construit de împăratul Traian, se numea Limes Alutanus și avea continuitate peste Dunăre pe podul numit de ramă.

În vatra satului românii au ridicat două castele de pămînt în punctele numite Verdea și Racovița. Sînd pe firul istoriei, aflui și prima mențiune a Izlazului, ca sat ce aparținea jupînului Marga, sora voievodului Țării Românești, Neagoe Basarab. Actul de atestare datează din 1530.

Celălalt sat al comunei, Moldoveni, s-a format în secolul al XVII-lea în urma bătăliei de la Finta, din 1633, dintre trupele lui Matei Basarab și Vasile Lupu. Toți prizonierii de război moldoveni au fost aduși și stabiliți aici. Și istoria continuă să treacă în războiul ei acesta locuitorii. La 9 iunie 1848 aici se ridică steagul libertății: Ion Heliade Rădulescu citește pe cîmpia din dreptul satului Proclamația de la Izlaz, iar guvernul provizoriu proaspăt format se îndreaptă prin Caracal spre Craiova și de acolo spre București.

Tot Izlazului i-a hărăzit de istorie să dea și prima lătură a războiului de independență de la 1877: sergentul maior Floarea Bilejan. În timpul războiului locuitorii comunei au luptat în cadrul regimentului 3 Dorobanți, pentru ocuparea diverselor fortificații, printre care cea a Smirdanului. Fiecare brazdă de pămînt a fost cucerită de elie o inimă de țaran. Răspunsul bătărilor române de la Izlaz era chemarea peste veacuri a oștenilor lui Mircea, Vlad Tepeș și Mihai Viteazul.

De aici, de pe malul Oltului, așteptînd să trec dincolo, vîntul îmi răsofiește însemnările, amestecînd foile, anii. O foaie o ridică, ca respect, un bătrîn. Mi-o întinde zîmbînd. „Bună-i învâ-

țătura. Acum sînt pensionar și am timp să ceteșc. Ceteșc îmi ușurează sufletul și mintea”. În așteptarea podului, un fel de bac, Mos Toader, împletitor, zice: „Ce împletesc eu, n-are moarte. Răchita mă cunoaște și mă ascultă”. Îmi arată cu mîna lui muncită satul ce se întinde în zare. Din burzur îl iese cotețul unei cărți. N-are decît 4 clase primare, dar în Țigăre și lumea e mai frumoasă pentru el, „mai altfel, fîhducă ceteșc”.

Trecem Oltul cu Tudor Vladimirescu, pe același pod, vorba cîntecului Mariei Tănase, „pocădă cere un zlot”, vîntul suflă, nu glumă, dar oamenii de lîngă mine ridă, glumesc, de parcă ar circula cu 365, nu le pasă de apele învalvurate. Le-ar trebui un pod adevărat peste Olt. Vara au un pod de vase, care însă se scoate iarna, cînd se trece cu acest pod vechi de cînd lumea. Sînt peste 7 000 de oameni în această comună și foarte mulți dintre ei lucrează la Turbul Măgurile, în Combinat. Poate în viitor, cînd voi reveni la Izlaz, să trec Oltul pe un pod trainic, pe măsura oamenilor de aici. Îmi continui drumul spre sat. Apar primele case. Adevărate gospodării, trainice și frumoase. Și foarte

Liliana Ursu

Continuare în pag. a 6-a

PROFESORUL DE ROMÂNĂ

Răspunderea noastră

Stimată redacție, în revista „Luceafărul” nr. 923 februarie a.c. la rubrica „Profesorul de limba română” a fost publicat articolul „Limba literară actuală” semnat de Grigore Sorocescu. Se propunea — spre surprinderea noastră — scoaterea din manualele de lectură literară pentru clasele V—VIII a unor bucăți literare pe motiv că acestea nu sînt reprezentative pentru limba literară actuală. Iată-le: 1. Darul lui Mos Miron — de I. Agărbiceanu; 2. Puiul — de I. A. Brădescu-Vălnestii; 3. Dănuț — de I. A. Brădescu-Vălnestii; 4. Amintiri din copilărie — de Ion Creangă; 5. Lupta de la Podul înalt — de Nicolae Iorga (fragment din Istoria lui Ștefan cel Mare); 6. Prăvăle-Baba — de Ionel Teodorescu; 7. Sobleski și românii — de C. Negruzzi; 8. Friviglietoarea — de I. A. Brădescu-Vălnestii; 9. Luarea Griviței — de Mihail Sadoveanu.

Din dorința de a lămurii (cel puțin parțial) această propunere, dîntro-o sinceră conștiință profesională, ca profesor de limba română, vă trimitem rîndurile care urmează. Este un răspuns la o opinie „prea originală”.

Tineretul și cultura

„dacă o generațiune poate avea un merit — nota în urmă cu mai bine de un veac Mihai Eminescu —, e acela de a fi un credincios aginte al istoriei, de a purta sarcinile impuse cu necesitate de locul pe care-l ocupă în lăntuirea timpurilor”.

Meditînd o clipă asupra acestei remarci a poetului nostru național am întins numai decît un arc peste timp, pînă azi, și-am realizat deodată cît de actuală rămîne și pentru noi ideea aceasta a existenței literetului ca factor dinamic al culturii și civilizației, al progresului general în viața unui popor. Fîndcă, trebuie s-o spunem de la început, climatul de efervescență, de emulație creatoare creat în România — indeosebi după Congresul al IX-lea al P.C.R. — a dat și dă posibilitatea tineretului nu numai a accesului la binefacerile și curciturile științei, tehnicii și culturii, ci și la crearea de valori materiale și spirituale.

Valorificînd tezaurul de gândire a înaintașilor, pe de o parte, preluîndu-i și ducîndu-i mai departe — prin intermediul noilor creatori — cele mai nobile trăsături, ridicînd pe noi trepte, inovînd dezvoltînd multilateral, într-un spirit original, cultura românească de a se impune azi cu prisosință ca un domeniu într-o continuă mișcare, prînd o efervescență generatoare de noi opere ce vin să se adauge patrimoniului de valori existente.

Sînt toate acestea adevăruri esențiale și, am zice, vizibile pentru oricine. Înțelegînd în sensul profund al literel și spiritului lor indicațiile și cerințele conducerii partidului nostru, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a se inspira din realitatea socialistă, atît de bogată și de dinamică, poezii, plasticii, creatorii de filme, toate categoriile de artiști au sporit și sporesc, an de an, zestrea națională în toate domeniile de creație. În ca-

drul generos al Festivalului național „Cîntarea României” s-au afirmat și se afirmă, s-au manifestat și se manifestă zeci de mii de talente formate la școala muncii și a dăruirii, dar și la școala inspirăției din cîmpul construcției socialiste — înțeles nu numai ca o ardere monotonă și uniformă, aureolată doar de lumină, ci și ca o manifestare complexă și variată a vieții, cu părțile ei senine, dar și cu umbrelor-l-inerente.

De altfel, referindu-se la acest aspect al creației, conducătorul partidului și statului nostru făcea în februarie 1971, la întîlnirea cu oamenii de artă și cultură, o remarcă devenită de atunci un cod moral al tuturor creatorilor. „Sîntem — preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu — pentru o largă libertate de creație, dorim să avem o literatură și artă diversificate din punct de vedere al formei, al stilului, ne pronunțăm hotărît împotriva uniformizării și sablonului, a rigidității și dogmatismului. Considerăm că a accepta sablonul, rigiditatea înseamnă a sărăci viața spirituală a poporului nostru. Este de înțeles că activitatea creatoare a unui popor, în toate domeniile, se poate desfășura cu succes numai în condițiile cînd omul se simte liber și stăpîn pe destinele sale”.

În ce măsură aceste deziderate au prins viață este limpede pentru oricine. În anii care s-au scurs de la cel de al IX-lea Congres al partidului și pînă astăzi, literatura, pictura, sculptura, muzica, cinematografia de la noi au cunoscut salturi calitative și sporuri cantitative remarcabile, atenției publicului împunîndu-se opere de certă valoare — rod direct și nemijlocit al

Florentin Popescu

Continuare în pag. a 2-a

„Primăvara teatrală”

Cu cîteva zile în urmă, am fost și eu mactor la un moment memorabil al mișcării culturale contemporane, consumat într-un domeniu pe care îl prezintese și pe care îl cunoșeam mai pasus de inerenta instrucție a criticilor literari în chestiuni de dramaturgie. Înființarea secției române a Teatrului de la Sîntu Gheorghe, căci despre aceasta e vorba, constituie o inițiativă cu totul admirabilă și care poate să fie, așa cum o înțelegem în „Luceafărul” în nr. 11, din martie, anul acesta) o șansă a tineretului. Nu puțini dintre cei care au comentat, în aceste zile, această așezare de fundatie au evocat o experiență asemănătoare, produsă cu mai bine de cincisprezece ani înainte, la Piața Neamț și cu subînțelegerea această analogie de generații am impresia că ideea e prezentă în conștiința într-un chip care s-ar putea să fie cu totul avantajos pentru această nouă „scenă” românească.

Începuturile sînt, orice s-ar zice, dăltătoare de euforie și e fapt sigur că există de îndelung de multe argumente în sprijinul unei asemenea stări de spirit ferice. Conducător al secției române și regizor e, de la înființare, acest entuziast incorigibil și admirabil „om de teatru”, cum se zice, care este Constantin Cordan, experienta lui, exprimată atît în domeniul didactic cît și în practica teatrului, va fi, încă din acest moment, aptă să creeze un criteriu valoric înalt. Colaborarea lui cu Mircea Deac, secretarul literar al secției române (cunoscut în lumea culturală a Covasnei și posesor, de asemenea, al unei preparații literare remarcabile) întărește sentimentul că începuturile sînt, sub raportul valorii și puterii intelectuale de înțelegere, cu totul faste. Apoi — actorii, care vor veni, aici, la Sîntu Gheorghe, în mai multe valuri, inițiu dintre ele revărsîndu-se cum s-ar zice, într-o de pe aceluși. Cei care vor veni, mai apoi, vor face formația actoricească să arate în chip complet. Nu e cu neputință să ne imaginăm cum se va desfășura această comunitate teatrală și organizatoriile de acum ai „Primăverii teatrale” (care s-a desfășurat între 9 și 15 aprilie) au contribuit, poate, la clarificarea unei imagini a viitorului, invitînd, cu trei spectacole, pe studenții de azi (care sînt absolvenți de miine) să se prezinte în fața unui public care ar fi încîntat să-i vadă mai des. Ideea este laudabilă și merită, încă o dată, o subliniere: un teatru tînar convocat, la începuturi, pe actorii tineri — iată un moment emoționant. De altfel, pentru cine are ochiul format și cunoaște tipologia actoricească e fapt sigur că, la Sîntu Gheorghe, teatrul va suna, în românește, la valori înalte.

Acești tineri cu talent indiscutabil și cu o notorietate sigură în mediile de specialitate (precum Maria Eremia, Maria Ștefănescu, I. Mihăilescu, Claudiu Stănescu, Stefan Bîndea și alții, de asemenea), joacă astăzi „Mataca” de Marin Sorescu, „Platonov”, de Cehov, un „musical” închipuit de Laurențiu Profeta și Eugen Rotaru, după „Astăzi e tîndă” (de M.R. Parascivescu) dovedind însuși indiscutabil

Artur Silvestri

Continuare în pag. a 6-a

INSEMNAȚI DE SCRITOR

Poeți și poezie

Există Poeți care lasă în urma lor, ca și romanii din epoca imperială, largi drumuri pietruite cu bazalt, din lungul cărora se văd perspectivele lumii, ca și al celor încă inedite, Paul Tutingu e de părere că „acești autori și-au formulat o strategie scriitoricească înconfundabilă”, ceea ce, dacă ne luăm după această opinie, ar fi pentru formule de tot diferite, ceea ce nu este un fapt neglijabil. Oricum ar fi, maturizarea lor estetică se va produce repede și bine și acest experiment colectiv trebuie urmărit cu atenție atunci cînd nu va mai fi, așa cum este astăzi, o ipoteză.

Acum, formația propriu-zisă a secției române este aceea care este, conținut actori a căror valoare s-ar putea să se evidențieze mai bine aici decît în alte părți și pentru ei acesta e momentul unei șanse. Cele dintîi manifestări publice sînt, de altfel, cu totul promițătoare, chiar dacă, după cum am afirmat, realizarea a două spectacole, reprezentate în aceste zile, s-a făcut cu o rapiditate extremă și întrecînd orice prevederiri.

Totuși, inteligența vie și instinctul dramatic, arătate de Carmen Petrescu, eleganța meditativă a lui Constantin Cotimanis au contribuit, în „Paharul cu sifon” de Paul Everac, la o desfășurare actoricească remarcabilă, avînd încă de acum un caracter de referință.

Inițiu spectacolul nu a fost acesta, ci o „primăveră absolută”. Acțiunea se petrece în zilele noastre, de Elena și Nicolae Rosu), aparținînd unor autori aflați, după cum îi recomandă Paul Tutingu (în „caietul-program”), la al „treilea debut”. Conducător al creațiilor acestora, reprezentate și publicate, ca și al celor încă inedite, Paul Tutingu e de părere că „acești autori și-au formulat o strategie scriitoricească înconfundabilă”, ceea ce, dacă ne luăm după această opinie, ar fi

Întrebarea dacă Poezia ameliorează lumea sau existența este aducă. Cea mai bună sau cea mai răe dintre lumi, pînă astăzi o excepție cosmică, supusă în afara unei ordini aflate dincolo de puterile cunoașterii, fulgerată dinlăuntrul de concepte aporetice, în devenirea ei enigmatică, nu poate fi prea bine luminată de un singur astru chiar dacă acesta este o uriașă stea albăstră. Dar că lumea va fi, conluminată de har, mai atență la ea însăși, mai vigiță și mai firească, în același timp, este un adevăr. Facultatea ei de a vedea mai limpede, de a-și întui și pătrunde destinul și de a fi mai puțin terorizată de moarte, se va altoi pe o anume stenică bucurie a cunoașterii. La fel cum un om orbecînd mult în noaptea, fără speranță, se trezește pe un plisc înalt de unde respirînd aerul rarefiat și pur, va trăi extazul aureorii și va recunoaște, sub fluxul de raze, preajma pe care acum, un scurt timp, are iluzia că o stăpînește.

Bătălia dintre ambiguitate, aluzie, obscurizare (aparentă sau de fond) pe de o parte și cufîn-

Pan Izverna

Continuare în pag. a 2-a

Prof. Ovidiu Petri

Continuare în pag. a 7-a



Poeme de ION IUGA



Continent

de luminoase plante

In amiaza nopții noastre insaminteză POETUL un continent de luminoase plante...

Portile luminii

Fogăște gândul răsăritul albe izole umede imi rouează vorba ferestrele ideii...

Răsar foșnind printre oglinzi

Tulburate-s vîștele și unda ce-albăstrețe țărnel cu aripa cînd se scaldă un inger...

Pumnul albit de puf

Vinovat de venirea brumei capul păsării se așează pe tăietorul de lemne...

Ecraan panoramic

De cînd am venit de unde n-am fost printr-o imensă poartă deschisă dinlăuntrul privesc...

Crește pămîntul

priveghia chipul alb ca simi de fată transparent ca norii și gura de viașă...

urme de pași ca niște piel de lup

urme de lupi prin boarea păstoasă din poarta deschisă...

BIOGRAFIA CĂRȚILOR NOASTRE

„Secolul al XIX-lea este o placă turnantă în evoluția literaturii noastre, marea majoritate a ideilor, temelor, obsesiilor literaturii noastre moderne își au rădăcinile aici”

Interviu cu Mircea Anghelescu

— Dialogul nostru trebuie să înceapă inevitabil cu Ion Heliade Rădulescu, cărui l-am închinat o biografie lămuritoare...



Desen de M. Sorescu

— Este adevărat că Heliade a fost judecat, în bună măsură, prin intermediul unor judecări...

— Este adevărat că Heliade a fost judecat, în bună măsură, prin intermediul unor judecări...

— Este adevărat că Heliade a fost judecat, în bună măsură, prin intermediul unor judecări...

— Este adevărat că Heliade a fost judecat, în bună măsură, prin intermediul unor judecări...

— Este adevărat că Heliade a fost judecat, în bună măsură, prin intermediul unor judecări...

— Este adevărat că Heliade a fost judecat, în bună măsură, prin intermediul unor judecări...

— Este adevărat că Heliade a fost judecat, în bună măsură, prin intermediul unor judecări...

— Este adevărat că Heliade a fost judecat, în bună măsură, prin intermediul unor judecări...

— Este adevărat că Heliade a fost judecat, în bună măsură, prin intermediul unor judecări...

— Este adevărat că Heliade a fost judecat, în bună măsură, prin intermediul unor judecări...

— După părerea mea, edițiile sînt indiciile de maturitate ale unei culturi, nu numai a unei literaturi...

— După părerea mea, edițiile sînt indiciile de maturitate ale unei culturi, nu numai a unei literaturi...

— După părerea mea, edițiile sînt indiciile de maturitate ale unei culturi, nu numai a unei literaturi...

— După părerea mea, edițiile sînt indiciile de maturitate ale unei culturi, nu numai a unei literaturi...

— După părerea mea, edițiile sînt indiciile de maturitate ale unei culturi, nu numai a unei literaturi...

— După părerea mea, edițiile sînt indiciile de maturitate ale unei culturi, nu numai a unei literaturi...

— După părerea mea, edițiile sînt indiciile de maturitate ale unei culturi, nu numai a unei literaturi...

— După părerea mea, edițiile sînt indiciile de maturitate ale unei culturi, nu numai a unei literaturi...

nicolae sineshti



Albe gindurile

Albe gindurile
Sa se intoarca la tine -
Nesitind cum arata linistea

Intru prelungirea visului

Sa-nchizi ochii
Intru prelungirea visului
Si dintr-o gară de timp

Din tine sa răsără soarele

Intr-o zi
Din tine sa răsără soarele
Ca dintr-o pădure
Plină de ruguri;

Arcada vîrstată

Sfințit cu apele Otului -
Copacul
Inmugurește
La fiecare nod

Vislașii

Plutesc în roua
Intrui strigat de apă.
Cale pe stetele albe,
Căzute în riu ce mă duce

Ținut de clorofilă

Aripă și riu -
Acestă mișcare!..
Racul -
Abacul pe care se numără frunze...

Răsărire de primăvară

Mamă,
De ce te-ai mutat într-un simbură?
De ce, în tăcere

31 martie 1987
Dim. Rachici

Nu știu de ce în fiecare an căderea
primei zăpezi îți amintesc de Bob
și, odată cu ea, de vechii prieteni din

Nu, n-o chema Bob, astfel semna numai bi-
letelele când belicose, când tandre ce mi le
tot lipsea se adă la pe care în găseam la Grosu,

Eram într-o cabină telefonică și de acolo ve-
deam tot prin geamul în mod tradițional sport.

Părea că mă ignoră foarte atent. Ca înto-
deuna când începe să ningă și atunci cobori
peste case, peste străzi și peste noi un in-

„Vai, exclamă ea, ninică, of, ce frumos nu-
me!” Intinse palma pentru a primi în ele

Sî totuși, de la bun început am putut să des-
copăr ceva intens feminin în toată alura ei

Era prin 1962 sau '63, dar tot atât de bine pu-
tea fi și 1964. Locuim încă pe Brezoianu într-

Un strigăt preschimbă în amintire

ștefan stoian

la Montparnasse ce conversa amical cu un so-
țicar neascultător. Dinpre Piața Palatului ve-

„Faceam ce făceam și căutam să scap cât mai
repede, fie că o luam la droapta pină la Adam,

Inexplicabil, leg mutarea mea în acel subsol
de trei etaje în care memoria mi le su-

Veneam primul la treabă, după mine sosea
lăptăreasa aducind în două papornite brinza

Intr-o dimineață, usa unuia din cele două
apartamente de la parter se întredeschise și

In suferința mare care mirosea a mobilă
veche și a levănțică mă invita să iau loc la

Asteptam totuși să îmi ceară ceva în schimb,
un serviciu cit de neînsemnat.

Veni luna august, era timpul să fac în sfrî-
șit pași, cum obișnuia Miu să spună, bătea ora

De atunci cînd, în închezala euforică pe care
numai cîrșele soarelui îi-o pot da, în legă-

Nea Bazil locuia pe Popa Nan, colț cu Me-
cea intr-un bloc vechi cu trei nivele un bloc

Cerneam alene nisipul, aruncînd lopăt după
lopăt prin sîta ruginită din fată sau ameste-

In mod normal trebuia să terminăm lucra-
re într-o săptămînă, dar așa ceva era impos-

Avea o Java roșie și, deoarece eram mai tin-
năr și mai slab, nici să beau nu învățasem, se

Intr-o dimineață, usa unuia din cele două
apartamente de la parter se întredeschise și

In suferința mare care mirosea a mobilă
veche și a levănțică mă invita să iau loc la

Asteptam totuși să îmi ceară ceva în schimb,
un serviciu cit de neînsemnat.

Veni luna august, era timpul să fac în sfrî-
șit pași, cum obișnuia Miu să spună, bătea ora

De atunci cînd, în închezala euforică pe care
numai cîrșele soarelui îi-o pot da, în legă-

umăr lină umăr și mina ei îmi atinse prin
apă străvezie, curată, sordid sting.

O știre scurtă, ca o lovitură de bici, aprin-
să în „Contemporanul”, vorba de un stupid

Pe atunci era minunăț să propozezi la 2 Mai
intr-o zi blîndă și caldă de început de toamnă,

Povara existenței mai stăruie încă în tine,
dar ea se melancolizează aluzat la reînțineria

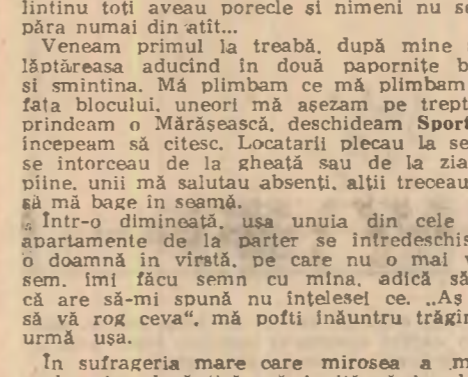
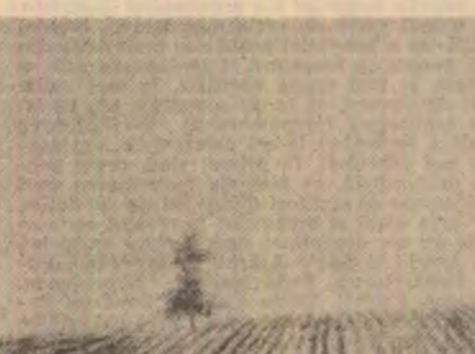
Si nea Colea s-a dat după timpuri, nu mai e
peșcar, s-a angajat paznic la santierul noilor

Meru accesit, neschimbat și ca noi oame-
ni, lumina amurului se însinuează pe in-

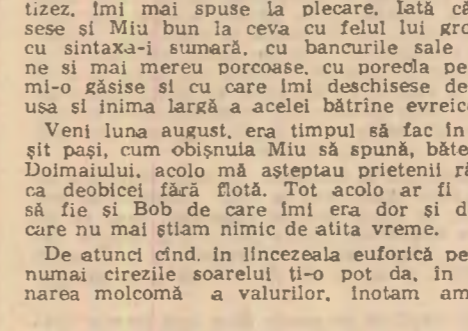
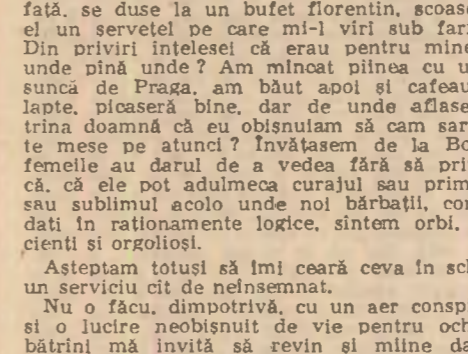
În seara aceea, contra obiceiului, mi-am a-
minat plăcerea primei băi pentru a doua zi.



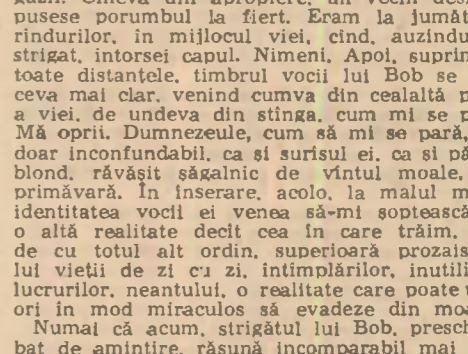
Tableouri de
Mihaela Nacu



Tableouri de
Mihaela Nacu



Tableouri de
Mihaela Nacu



Tableouri de
Mihaela Nacu

Printre tufele de ciulin uscat, ce tremurau
atînsi de brîză, am urcat însoțit dimbul de pî-

In seara aceea, contra obiceiului, mi-am a-
minat plăcerea primei băi pentru a doua zi.

Printr-o dimineață, usa unuia din cele două
apartamente de la parter se întredeschise și

In suferința mare care mirosea a mobilă
veche și a levănțică mă invita să iau loc la

Asteptam totuși să îmi ceară ceva în schimb,
un serviciu cit de neînsemnat.

Veni luna august, era timpul să fac în sfrî-
șit pași, cum obișnuia Miu să spună, bătea ora

De atunci cînd, în închezala euforică pe care
numai cîrșele soarelui îi-o pot da, în legă-

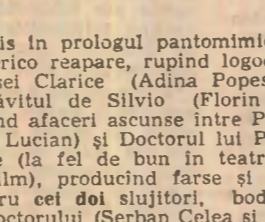
Afirmîndu-și tineretea artistică o
nouă generație de cineaști, nu de mult



Slugă la doi stăpîni

Transplant de idol din secolul al
XVIII-lea în secolul XX. Personajele
și povestea comediei clasice, trăgî-

Ucis în prologul pantomimic nervos,
Federico reapare, rupînd Jogodna Iru-



Studentii de ieri, cineastii de azi

Invățămîntul superior cinematogra-
fic, creație integrată a noii generații

leşită din băncile I.A.T.C.-ului, s-a
impus și s-a afirmat atât în zona

Cîtiva dintre creatorii prezenți în
cea mai recentă gală de la Costinești,

George Stanca



Erai investimintat-n taior de fendeles
eu in costumul suplu cu cialul fara gres
mergand la o sarata mondana bal-mascată
unde chiar vorba simpla suna ca o erata
tu ma-nemnai discret sa graseiez
ma simteam mic aveam complexe mari
de mic-burghez
faceam tot gesturi sui si emotive
imi lasam ochii-n jos ba ma uitam in sus
spre lampioanele lascive
mi-am pus si masca la un moment dat
iar cineva m-a apucat de umeri
si-am dansat
de aici am uitat tot
nu-mi amintesc nimic
nicicum nicicum

Si sa ma iji
in amoroasa de bujur
o zi
si inc-o zi
si-apoi iti mor
Si sa ma iji
intr-un parfum
de crin regal
o ora numai
si-ti adorm
adinc total.
Si sa ma iji
in amirosul
gurei tale
o clipă doar
atita cit se scutura
un lujer de petale.
Si-ti uit de dulcele de crin regal
si-ti uit de amoroasa de bujur
si nu mai vreau
deloc deloc
sa mor.

Si se tinea o adunare mare-mare
intr-un salon imens cu mil de lampadare
erau femei in alb cu malacoave
si gramatici ce puneau totul in hrisoava.

Pluteau parfumuri vechi in aerul preanis
de-atita dans si stilaj s-au incins
incandescentiaji feeric in decor
pareau ca-s vii ca personaje invitate

Salonul plin cu sunete de coarde
te ametea simteai timpanul cum iti arde
si senzuali celebri veniti ca la mezat
era si george stanca dar nu s-a remarcat
vinau cu ochi de vultur albul din decolteu
si furisau cu gindul spre crinolina cu camea.
Era o nebulie nu-ti mai venea sa pleci
dar cind s-a facut ziua peretii erau reci
femeile din ghiață, gentilemii s-au spart
aerul-ncins se duse in sus evaporat.
Si nici acum nu știu dacă-i adevărat
ce am descris aicea cu vorba de mai sus
oricum, gustul ramine ce-a fost s-a dus

Vii tu calina si furtunoasa
săpunăreasa lunecătoare

și înainte-n semn că te-apropii
trimiți o boare.
O boare dulce de miel și rouă
de baclavale și tuberoze
cu poleiala dalbaurită
și peste toate parfum de roze.
Cind te apropii de-adevărata
lunecătoare precum un șarpe
imblă prin aer și prin culoare
sunet de harpe.
Cintă natura tot impregiuru
aerul gema de dulci dieji
pin'dimineața cind dă lumina
și sintem teferi și foarte treji.
Și-ntr-o tăcere clară de ghiață
lungă gerasă apăsătoare
ieși din iatacu-mi făr' de-o privire
săpunăreasa lunecătoare.

Năframa mătoasă și lungă pin la stele
se-nfășură șerpoasă pe gindurile mele
in care tot zeii te vad și coborînd
dar ce păcat că totul e-n mintea mea bolindă
dar ce păcat că totul e-n mintea mea bolindă

dar unde să găsim așa ceva prețios
cind chimic ne iubim nebulim
de nu mai știm iubirea noastră-n ce s-o
depozitam să stea la conservat
Astfel decit să fii eu prinț moștenitor
și tu să fii prințesa incognită
cenușerăoasa mea iubită
ma bine-așterne-mi patul ca să mor
Să ne privim în severini de aer
Cum dragostea se-nvite ca un caier
Din care lina se-nvăduhă lin
Tu să fii o narcisă și eu un rozmarin
Să ceferim încet magnolii dulci
Pe brațul meu de marmos să te culci
Din lina dulce să te desășor
Ca să te beau precum o apă de izvor

Să te veghez o noapte-n căpătii
Să te prefer încet cu amingii
Pe păr pe gură și pe ochii-nchisi
Și-apoi să te iubesc molcom și pe furis



Irina Asztalos: „Visul”

ZI și NOAPTE

Cu pretul citorva nopți de nesomn, Toader s-a lăsat de cuvint. Macaraua In-tiriza să ridice combina din canalul de irigații, deci de apă în rețea nu putea să fie vorba, ceea ce ar fi însemnat să se derle cu Potop. Inginerul fermei era un temperament mai conciliant, dar Potop, neinduplecat, zicea imediat că toți îl bolotează, că e sabotaj. Fire aprigă! Tăramii însă îl acceptau pentru că era cel mai bun brigadier. Cind îl apucase o durere de burtă, prin primăvară, de atita încordare cu semănatul, și nu mîncase vreo trei zile, gurile rele din sat clevețeau că „de-al dracului ce e s-a imbolnăvit”
Cine nu-l cunoștea, văzindu-l tot timpul agitat, ar fi crezut. Potop nu stătea o clipă locului de cind primea sacii cu sămînță și pină nu băga ultimul ștulete în siloz. Mai intii căuta boabele, fir cu fir, de parcă nu avea încredere în bule-tinele cu sigiliul legal. Apoi, stătea după semă-nătoare, aștepta să vadă plantele răsărite, le căuta de buruiană, ridica subțioara frunzelor, dormea lingă aspersoare, intra în nebulie dacă pipăia virfuri ofilite sau coccen neimplinit.
Porumbul era obsesia lui și pe chestia asta nu se ascundea de nimeni. Tot așa îi mersese ves-tea și de cearta cu talcă-su, care îl întăria:
— Ehei, porumb ca înainte nu mai faci tu, nici peste cap să te dai; așa nici nu îngrășă porcul!
Pe bătrîn îl apucase nostalgia. Știa el că, intr-o vreme, mai scăzuse cimpul, hambarele, se făcea tot mai puțin porumb. Parcă nu mai avea nici încredere cind dădea cu sapa că se va face ceva pină-n toamnă. Potop, fi-su, îl con-trazicea:
— Nu se poate!
— Mă, copile, tu nu înțelegi că atunci nu aveam irigații, nu aveam tractoarele astea, mașinile de acum, semînțele voastre!
— Toama, că înțeleg! Dumneata crezi că iri-gațiile, tractoarele, semînțele fac singure por-umbul?
— Oricum, se face mai ușor!
— Asta e părerea dumitale...
După ceartă, bătrînul a luat-o spre cimp. S-a întors fătuc; dar parcă și din supărare îl mai trecuse.
— Era să mă rătăcesc, recunosc față de ne-vastă-sa.

Discordia intervenise pe neașteptate. Ambi-țiile se împărțeau egal. Bătrînul regreta, dar nu avea puterea să cedeze. Știa o vorbă: „Timpul le rezolvă pe toate!”
— Cind nu ai nimic, povestea cu „timpul” e ca un descintec. Nu ai ce pierde. Doar te in-gial cu el!
Potop, fiul, avea dreptate, ceea ce pe atunci nici pe departe nu ar fi crezut cineva așa ceva. Adică, un tractor în plus, un hectar mai mult irigat să crească pretențiile față de pămînt? Dar nu să fie adevărat că în mai puțin de o generație întreagă, împlinită în liniște, lucrurile astea adunate de mai multe ori să devină atit de obișnuite încit aproape că nici nu le mai iei în considerare.
Cu atit mai mult cu cit Potop, bătrînul, nu fusese în stare la tîrziu să abia o pereche de boi, ca lumea, pentru plug, chiar dacă munea pe brînci. Un nepot de-al lui, mecanizator, ce nici nu mergea pe treizeci de ani, schimbase deja un tractor cu altul mai nou, și-i dăduse și combină. O întrebare îl săgetă brusc gindurile:

cine l le-a cumpărat? Că boi, tractoarele, com-binele, irigațiile nu se adună din nimic pe păm-int!
— E vremea să îndreptăm socotilele!
— Cum naiba ai ajuns acolo?
Brigadierul o luase mai blînd. Combinerul îl era neam și nu se cădea să-l injure.
— Am secerat pină-n nopțat. Intre timp, e-a defectat rețeau de la feruri. Plecînd spre sat, pe întuneric, m-am rătăcit între canale. Cind am văzut în fața lanului de porumb ca un zid m-am speriat. Am tras de volan și... mai departe stii.
Se făcuse, în vară, griu mult. Abia răzbeau combinele. Și porumbul venea, din urmă, mai ceva ca o pădure, parcă acoperea casele, satul, livezile. Avea frunzele late ca drumul și cocea-nul gros cit cumpăna fîntinii. Un hectar aștea cîteva vagoane de apă să umple ștuleții uriași. Nici nu-ti venea să crezi. Nimeni nu avea odih-nă, că fiecare trăgea unde-i era rostul. Zi și noaptea; unli la griu, alții la porumb.
Cu alte cuvinte, zise Potop cu o privire ciu-dată spre Tudose, dacă tot satul se frămîntă, asudă în cimp, așa ce căuta pe drumul invers? Apoi se propii în niște cuvinte mai greu de în-țeles:
— Tractoarele, combinele, irigațiile costă mai mult decit tot porumbul pe care-l fac, mai mult și decit toată ferma domnului inginer. Așa că trebuie să avem grija de ele ca de ochii din cap.
I mai iniții Toader, electromecanicul ceapulei:
— Lasă vere, că o scot eu de acolo, o pun pe picioare de zici că-i nouă, nici nu se simte.
— Ba da!

Era greu să-l contrazici pe cel din familia Potop, mai ales pe cel tînar care, știa tot satul, avea gînduri mari:
— Porumbul a stat cîteva zile fără apă, din cauza combinei răsturnate în canal. Băgam apă, distrugeam combina, care am zis că este mai scumpă. Toader s-a jînut de cuvint, a făcut treabă bună, nici nu s-a observat atunci. Numă-l că eu am simțit. Cind am cules porumbul, pentru cîteva sute de kilograme, nu am în-de-plinit baremul să iau o medalie. Cele cîteva zile fără apă, din vară, la vremea secerșului, au atîrnat greu. Dar, anul ăsta...
— În 1986, pentru rezultate deosebite în pro-ducție și îndeplinirea obiectivelor stabilite pen-tru finele actualului cincinal, un întreg județ, Olț, și 150 de unități agricole de stat și coope-ratiste au fost distinse cu înaltul titlu de „Eroi ai Noii Revoluții Agrare”. Gospodarii de unde am notat împlinirea de față m-au asigurat că în acest an vor fi printre medaliați.

Ștefan Dorgoșan



Desen de Raluca Grigorea

Valeriu Mircea Popa



Furnicile și oglinda

I
uneori umbra
pe care trupul o aruncă pe nisip
devine mai grea decit trupul, astfel
se-nîmplă și-acum.
stou în fața casei, fumez.
toamna își incuștează liniștită oglinzile
deasupra golfului, mă uit într-acolo.
apoi la un șir de cocori dinspre adincul cerului
ce nu există, fumez.
incerc să reconstitui un mic poem
rătăcit cu ani în urmă
intr-o încăierare strășnică, mai port și acum
ciacritile, se termină ziua, lumina vie
ar vrea să înțeleagă încă o dată
lumina moartă, și nenumărate nimicuri
cum ar fi întunericul,
furnicile,
rugina,
mă fac să cred că am și eu un rost
în lumea asta.

II
mult mai înțelept ar fi
să ascuți păsările doar noaptea.
puncte sonore
alunecînd pe o suprafață neagră.
e liniște.
și treptat ochiul drept
redobîndește acea independență
în mișcări
pe care o dau absoala,
insomnia,
o fibră musculară atrofiată.
incerc să adorm.
adolescentul era ingust în solduri
și nouă de ani, dermatocindu-te singur,
intr-un sat de pescari
uitat de dumnezeu, după ce ai renunțat
la iubită cu mult mai tînră,
nu poate să fie așa de amar
pină cind și te întîmplă
chiar fie, soarele
înșiră cioburi de sticlă
pe o lumină subțire, nu departe,
marea pulsează aproape în același ritm
cu propriul singe, și după ce lăse din apă
topăi de colo-colo, admirîndu-mi nepăsarea
și forța, totul de la început.
și acum o furnică
se urcă pe pieptul meu gol.
o dau jos, apoi presar peste ea nisip.
mă amuză ulindu-mă cum se agăță
cu desparere de viață, de orice
scoică spartă, în răstimpuri ne oprim
amîndoi
obosiți, ochi în ochi, fiecare la capătul
proprii umbre.

III
la urma urmelor să ai aproape treizeci
și nouă de ani, dermatocindu-te singur,
intr-un sat de pescari
uitat de dumnezeu, după ce ai renunțat
la iubită cu mult mai tînră,
nu poate să fie așa de amar
pină cind și te întîmplă
chiar fie, soarele
înșiră cioburi de sticlă
pe o lumină subțire, nu departe,
marea pulsează aproape în același ritm
cu propriul singe, și după ce lăse din apă
topăi de colo-colo, admirîndu-mi nepăsarea
și forța, totul de la început.
și acum o furnică
se urcă pe pieptul meu gol.
o dau jos, apoi presar peste ea nisip.
mă amuză ulindu-mă cum se agăță
cu desparere de viață, de orice
scoică spartă, în răstimpuri ne oprim
amîndoi
obosiți, ochi în ochi, fiecare la capătul
proprii umbre.

Manechinul de lemn

despre ce să vorbim acum, după atita vreme,
Maria? a mai rămas doar o linie prelungă,
șerpuitoare, septembrie își dă fac
la capătul nisipului, și, nu departe,
copiii învață acupunctura pe un manechin
de lemn.
ascuțitele sirme de aramă ajung uneori
pină în propriul creier, proiectează pe ziduri
umbră, himere, cîndva și eu
am fost asemenea lor și eu am crezut că sint
nemuritori. Și acum aproape nimeni nu mai știu
despre mine, aproape nimeni, despre ce
să mă vorbim, întotdeauna un măr așezat
lingă alt măr arată direcția vîntului.
tu ai murit.
sau eu am murit, și atunci stîm olătrii
pe treptele casei, fumăm, nu departe,
la capătul nisipului, copiii se joacă
lingă manechinul de lemn.

Trenul cu ceasuri

Aleg ca printr-un tren blindat cu ceasuri
vechi

la fiecare pos o oră la-nimplire
curtat amăgitor de timpuri neperechi
prin zile fără nume uitate-n calendare.

Ferestre mișcătoare-mi dau dobindă
false iubiri întretăiate-n pripă
prin goana înșelătoare unde nici o pîndă
nu mă ascunde cu a liniștei aripă.

Aștept, aștept o gară nu știu unde
c-un singur orologiu cu limbile furate
prin care ploii de stie să mă ude
imbrățișat de-o albă bunătațe.

Ciinele de piatră

Din ce în ce mai des aud cum latră,
prin somnul meu demult vindut uitării,

gheorghe buciu

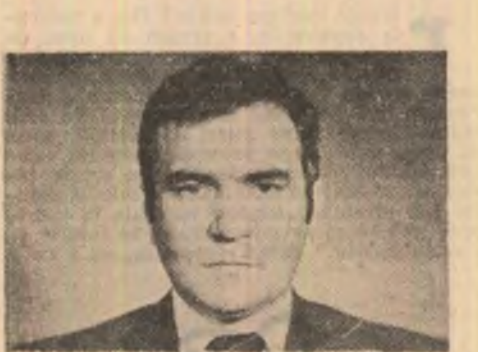
iubirea stearpă a ciinelui de piatră
cu ochiul încleștat pe semnul nemirării.

Te regăsesc în ora de candoare
din timpul răstignit pe crucea pînii,
părtași tăcuți la vechea vinătoare
pe aceiași drum tăiat în palma miinii.

Intr-un tîrziu mă-nșfacă, rece gheară,
mila de carne-mi fremătind aproape,
chipuri pierdute-ntr-un muzeu de ceară
gîndul le trece — cercuri peste ape.

Nike

M-atrage gîndul în adinc ca apa,
perfid vîrtej amelor mă prinde,



deasupra mea încet se-nchide trapa
zilei indifferente ce mă vinde.
Mă rup din trup ca umbra în amurg
mirat de-această calmă invărbire,

plastică

p

Le Corbusier a proiectat ori-cum cîteva din edificiile cele mai importante ale secolului. Referința la el este obligatorie în învălășeala de propuneri prin care arhitecții și ur-banistii încearcă a raționaliza spațiul conviețuirii umane, supus unor nor-mative și exigențe diferite de la o so-cietate la alta, în funcție de ideologii determinante și raporturi sociale a-ferente, de gradul evoluției tehnolo-gice și indiciile de cultură. Modul în-trebărilor pare a fi în Unită d'habita-tion din Boulevard Michelet nr. 280 din Marsilia, clădire construită între 1947-1952 și care a dezlănțuit un val de polemici. Lungă de 165 metri, cu o singură intrare (portarul le știe pe toate), unitatea conține 337 aparta-mente de 23 tipuri, măsura standard fiind pentru 98 metri pătrați cu dubla expunere est-vest. Utopia socie-tară e prezentă la Marsilia cu func-tionalitățile ei interioare, unele „consumiste” (bar, măcelărie, super-magazin, brutărie) dar de evidentă memorie cooperativistă, plasate toate (inclusiv „hotelul”) pe „strada” interioară de la etajul trei. „Străzi” nu-mea de altfel limitată lungile sale coridoare cu lumini diferite colorate la usi. „Îl desăd pe origine vine să lo-cuiească aici fără să-și schimbe men-talitatea” — spune doamna Ripert, cea mai veche locuitoare, educatoarea de la grădinița care își are pe terasa edifi-

Filosofia edificiului

ciului „atelierelor” de pictură, mai în-co-cio aflîndu-se teatrul în aer liber și spațiul destinat exercițiilor fizice. „Unitatea” lui Corbusier este încă unul din locurile cele mai dens populate din bătrînul continent. Edificiul e pe două, deși considerat „sic”. Tentativa de so-cializare efectuată aici de arhitect nu a prins decit parțial, dar cit de bog-ată a fost în urmărl. Și acum în dife-rite instituții de formare a arhitec-tilor Le Corbusier este ștampilat scurt ca un diletant strălucitor — nu avea de altfel studii universitare și singura specializare obținută la școală a fost de gravor de cutii de ceasuri — deși într-un diapazon ideatic și tehnic di-ferit, de multe ori minor ca bogăție problematică, profesorii și elevii și încurcă în dilemele utopiei societare. Pentru cine socializarea spațiului este nu doar o etică obsesie ci și o eman-ție a renașterii concept urbanistic (vezi Leon Battista Alberti în Do re edificatoria) de „ben vivere”, cu dimensiunea lui estetică implicată, Le Corbusier, coleg cu Spinoza într-o ale caesornicării, rămîne un precursor genial.
Așa l-au considerat cînd studenții de la Institutul de arhitectură, tot sufo-cați de munca pentru proiectele de absolvire: Maria Muresan (proiectea-ză o Filarmonică pentru Baia Mare), Ana Karyna Dornescu (propune un Complex sportiv la Iași); Haytham

muzică

m

Hikmat Zeki (desenează un Muzeu de artă de realizat la Bagdad), Florin Stancu (imaginează viitorul Centru educațional și cultural pentru tineret de la Grozăvești în Capitală), Radu Teacă (schitează Muzeul de artă mo-dernă amplasat ipotetic încă pe Calea Victoriei).
De multă vreme nu am văzut, la nivel național, o expoziție atit de in-telligent construită. Principalele reali-zări arhitectonice ale maestrului elveț-iano-francez sînt prezentate în planuri (evident) refăcute la scară, dar avînd toate atribuțiile originalului prin mar-carea intențiilor creatorului) și foto-grafii, într-o ordine logică a discursu-lui arhitectural. Vila Savoye (1931), Centrul Sotuz din Moscova (anii '30), Capela de la Ronchamp (terminată 1955), edificiile pentru Chandigarh, capitala Punjabului (realizate în anii '50 — începutul anilor '60), Carpenter Center la Cambridge — U.A.S. (1959) sînt doar unli din ter-menii paradigmei în care se constituie opera lui Le Corbusier. Unli spun că i-a lipsit puțin pentru a fi în arhi-tectură ceea ce a fost Picasso în scul-p-tură. Comparate de dragul compara-ției! În marea majoritate a edificiilor sale s-au regăsit cele cinci elemente ale noli arhitecturii: construcția pe piloni, acoperis-terasă, fereastră în lungime, plan liber, logii deschise. Nu a încercat să codifice ci să propună spre reflecție o etică a unei civilizații în explozie tehnologică. El căuta drum-uri ipotetice pentru o revoluție ur-bană care să-l pună pe om în acord atit cu societatea, cu ambientul și, mai ales, cu însăși natura sa. Demonstrația expozițională e salutară.

Grigore Arbore

Portret componistic

Sala de concert a Radiodifuziunii este gazda unei inițiative de interes sport: cu o unitate periodicitate, se organizează aici concerte cu lucrările unui singur compozitor a cărui perso-nalitate este de-a o garanție de calitate în viața noastră culturală. Recent, prospăntului laureat al Premiului „Herder” compozitorul Anatol Vieru, i s-a dedicat o asemenea seară de concert în care toate cele patru lucrări prezentate unui numeros public au fost prime audiții.
Semnificații sînt aici nu atit dis-cuțiile (orecurm convenționale) asu-p-ra stîlurilor cit cele pe marginea mo-dului de a aborda partituri care, fre-cvent, nu ocotesc elementele de voca-torial ale unor epoci de rezonanță în istoria muzicii. Fără a intra în detalii (principala trăsătură a creației recente a lui Anatol Vieru o reprezintă fun-da-men-tarea numerică: partiturile sînt consecvente față de principiile de crea-ție întemiate pe anume organizări de tip matematic, aceste organizări domi-nînd marea majoritate a nivelurilor la care se edifică o lucrare muzicală, de la structurile modale pină la par-ticularitățile arhitectonice), multe din-tre ele fiind succint prinse în consistenta prezentare a concertului, semnătă de compozitorul Ștefan Niculescu, vom spune că importantă este aici „lumea

de semnificații” pe care (și-o) creează Anatol Vieru. Problema pleacă de la pertinenta unor anumite criterii stilis-tice, fundamentate istoric prin forța împrejurărilor, în fața unor alcături sonore generate numeric ale căror date de plecare nu includ, cel puțin în mod organizat, modalități relevante se-mantice din perspectiva sus-amintitilor criterii stilistice; elementele de voca-bular nu au atit rol consecvent de „citate”, ele fiind mai degrabă acci-dente sau aluzii nefinalizate, justifi-carea lor stînd în organizarea cu care sînt integrate în edificiul format respective. Cred că privirea poate fi aici schimbată radical, concluziile fiind interesante pentru creația multor au-torii învecinați ca preocupări. În ultima instanță, lumea de semnifica-ții pe care și-o „edifică” un autor este propria sa lume (și metodele mate-matice presupun, mai mult sau mai puțin, intuiții, algerii și respingeri), acea nefiind obligatoriu reducibilă la alte „lumi posibile” la care ascultăto-rul a deja „acces”. Un creator nu scrie numai o partitură subsumabilă stilistic unui anumit stil; las de o parte, bineînțeles, marile clasificări cate-goriale: clasic, romantic, baroc etc., care sînt oarecum „descărmate” de concre-titudinea faptului artistic, ele avînd mai mult rolul de a surprinde cate-

Viorel Crețu

Încercări

asupra lui Dănilă Prepeleac (II)

4. FUGA ȘI ASCUNDEREA

...de sfântul Fugă ne vom ruga
in genunchi, in genunchi,
cu genunchii însurubați in pământ!

Cît de vechi sint basmele, numai ele știu. In leaganul lor dorm simbolurile uitate ce trebuie descifrate să se trezească să-și destăinuie eflorեսcența de sensuri. Atotputernicul concept se arată uncoară slab in descifrarea simbolului; acesta păstrează în urmă legătura cu sursele prunde ale vieții, nu este o „abstracție” ci exprimă spiritualul trăit. Cum spune Eliade: simbolul traduce o situație umană in termeni cosmologici și invers. Și am adăuga: lumea „vorbește” omului prin basme înfășurîndu-se in simboluri, celorților răspunde desăfurîndu-le in cuvinte. Și așa, toarce caterul povestii.

Oara ce-ar mai încîmra călătoria lui Dănilă spre țig? Aici el nu apare nici un moment ca erou; numai sentimentul dimensiunilor strivitoare ale universului in care omul pare plîpînd și fără importanță, aruncat într-o lume ineficientă și chiar ostilă poate genera atitudine eroică. Or, universul îl este apropiat și protejor, cu verul mantie brodată cu liurici și pădurea cort verde pentru vreme rea. Toate acestea îl încadruie o anume seninătate, o senzație de soliditate și permanență. El sfîșie pe Dănilă in posesia unui nesecat optimism, frumusețe in felul lui dar ușor degradabil in neapăsare, indolență. Tărani care se întorc cuminiți de la țig și-și acceptă schimbările năzbitoare poartă un zîmbet sub mustață, „și rid in barbă” de ciudatul Prepeleac.

De fapt, de neșă neșă, nu este vorba de o călătorie de propriile esecuri îngroșate pînă la ridicul pe care le atribuie semenului lor din poveste? Dacă-și așa, personajul nostru joacă rolul cunoscutului „tap ispășitor” asupra căruia sint transferate simbolice toate relele comunității. Alina doar ce, aici, alungarea este tot simbolică; are loc o izolare, o izolare de un tip aparte și anume prin ris. Risul este un mod de „excomunicare” generator de speranțe noi: tărani rid de birna din ochiul lui Dănilă ca să se descite de puiul din ochiul lor. Dar risul nu-i dect o despărțire, o distanță față de trecut, fără nici o învinovățire asupra viitorului.

Călătoria primă este deci istoria concentrată a unei căderi înconplete. Adevărata și marea cădere are loc în a treia, cînd pleacă la pădurea trimis de nevastă după lemne, cu carul și bolii de imprumut. Pierderile trecute, din spațiul strălucit al tăraniului meronit, era înădușă și înertitate datorate fiind neaderenței la alt mod de viață. Înșă, cînd tate și doborât copacul drept in car — să nu păgubescă prea multă osteneală — Dănilă cade in păcatul de neiertat al distrugerii animalelor și lucrurilor, al negării tăraniului cultivațor definitiv, prin mernitatea vieții, ordii, cososului. Produce haosul, adică moartea. Acest haos este simbolizat in poveste in mai multe feluri:

Pierderea comunicării; ignorînd vult experiența seculară a comunității, Dănilă își provoacă moartea socială, intră in haos prin lipsa comunicării cu ceilalți; căci personalitatea nu există dect împreună cu alte personalități. Încetarea comunicării cu semenii atînge sfîrșitul zilelor; comunicarea se manifestă ca o legătură de supunere față de ceilalți, ca fidelitate, bunătate, înțelegere, responsabilitate.

Confuzia instrumentală; secura, din unalități, este transformată in armă, forță de distrugere. Nu întîmplător, in drumul de întoarcere spre sat o folosește in acest din urmă scop, încearcă să „vineze” liște. Căderea uneltei — anume in bălă, trimite și ea la haos, prin simbolismul apelor care este simbolul a revela preformul mal, haoticul. Să nu uităm că sălășul dracol este tot in apă, la „fundul apelor”.

Nebuna; acțiunile lui Dănilă înainte și imediat după drama din pădure (mai ales „vinătoarea”) sint semne de smîntire, manifestări de bunie care, și ea, prin dezafectarea comportamentală trimite la haosul personalității.

Nu mai rămîne dect fuga și ascunderea. Și, poate, petreceră tui resuscitării care in basme se petrece tot in pădure, vechiul loc de inițiere. Tot astfel, printre ture și revelații, s-a oprit zburatul lui Dănilă la lui Ștefan a Petre, cînd a prănit casa și caprela Irinucii. Atunci, la fel, soluția a fost fuga și ascunderea.

Dar nodul înclit al acestei a patra încercări a rămas înșă de delegat sau de tîiat; o fi fuga atît de sănătoasă pe cît e de rusinoasă? Fîndcă a-i uita vina și a fugi in pădure, in mintea și in basm este doar una din căi, nu știm cît de inteligentă:

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

Hotărîrea lui Dănilă de a fugi din sat și a se ascunde in pădure, nu fac dect să primească o la singur, fără sfatul sau cerința nimănui. Prima reană de lumină in ceata unei vieți de „blet om sub vreme”, cum zice cronica. Decide să cîdăsească o mînaștră pe malul lacului (sfidarea haosului?) și să-și încerce sansa revenirii la demnitatea de tată al familiei, prin actul construcției și înțelgerii. Dar iată, se ivesc acum, ca și in a doua încercare, lucruri de mirare: de ce se întoarce Dănilă in sat după ce l a ocire? Drumul acesta, la prima vedere, nu are nici un rost, nici oțioasă; se secure avese (pînă la un timp), iar colțul nu-i fi cea de tîiat. În singurătatea monahală pe care o plătua. Asadar, să ne întrebăm: de ce își aruncă in apă prima secure? La ce îl trebuie calul?

O secure nouă va trebui să o înlocuască ne prima căci aceasta, cum s-a văzut, căzuase din demnitatea de unalități, instrument de restanțare a cososului după ce îndepărtase funcția maculatoră a distrugerii. De aceea e aruncată in apă să se scufunde, simbolic, in haosul pe care îl elușie și îl declanșează (să fie secura „lapul ispășitor” al lui Dănilă?).

Dar calul? O asemenea revenire la lumina spirituală și a omniului presupune o anume renanțare înfășurată cu ritual, cu măteie, într-un nou spațiu luat in posesiune, Dănilă. In al cincilea drum, va trebui să vină in noul său teritoriu clăre, ca un dezbrător; el se va elibera pe sine însuși de sine însuși. Căci omul este om numai in măsura in care este „conductor de lume”.

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

Asfel că, in pădure, va avea loc o întemelire; un „descăleț” și un ritm — de construcție.

Totul începe cu organizarea spațiului, cu orientatio. Mănaștră pe care vrea să o edifice se va înscrie in punctele „cardinale” printr-o cruce, bucată de lemn slujind de reper și orientare ordinii viitoare. S-a arătat mai demul, crucea aparține nu numai religiei ci și folclorului; ea s-a substituit unui alt simbol, mult mai vechi, simbolul Arborelui Cosmic. Acesta este prezent in întreaga și îndelungata noastră istorie: in simbolica bradului de An Nou, la lemnului ce susține porțile, a stilipilor de pridvor, a Coloanei Infînite a lui Brîncuși, Arborele Cosmic, „cîrful” lui se deschide unei bogății de înțelesuri; el este imago mundi, axe mundi, dar și orientatio cosmică. In plus, Arborele Cosmic simbolizează prin permanența re-înfrunzire o renovatio cosmică.

Plînd de la un reper ce orientează, „cumănește” spațiul, Dănilă merge mai departe, începe să „însămneze” copacii, să le acorde destinații in plînuia construcției. Homo symbolicus ce se află, pune semne pe ființe și lucruri, le dă sens și, prin aceasta, le integrează in cosmosul culturii; mînaștră pe care vrea să o edifice, cum spune filosoful, Dănilă se reface este treptat ca autentică umanitate, redevine colțul de univers prin care se produc erupții de sens: omul sfînteste locul.

Nu rezultă din acestea că ar fi pe deplin in cunoștința semnificațiilor amintite: dar Povestarii s-ar putea să fie, El sau „vorbitre” lor prin simboluri nu se aude prea bine, de vină-i poate marea depărtare in timp sau lipsa urechii de auzit descîntecul acestor melodii uitate.

Dar faptul că aceste gesturi de constructor trezesc și provoacă forțele umede ale haosului și dracii din fundul apelor — este semn că Dănilă a fost bine înțeles și a devenit supător. Lor nu le place armonia, nu iubesc nici cîntecul nici descîntecul:

„Prichindei
m-au amenințat că mă împușcă
dacă mai trec prin pădurea mîierind
și strălind copacii pe rînd!”

6. LUPA CU NECURATUL

...cum făcuși de te văzul
Cum de calul moșia tatei făr' de vola
nimănu!

Povestarii, prin plida Prepeleacului, ne-a învățat că există un esec autentic și unul factice. Pe cel autentic Dănilă îl depășește prin strădunia de a construi o lume in respectul noștrilor. Acest esec este înșă necesar ca și libertatea, căci nu există libertate fără conștiința și încercarea esecului. O lume in care totul reusește este mărturia fatumului, a nepuținței; experiența esecului anunță sansa libertății; „cea ce nu se poate” se constituie ca bornă pentru posibilul și ține ce vor să vină și pentru noi alegeri. Spune însuși Mefistofeles: „Dacă nu faci erori, nu vei ajunge la înțelegere”.

Dănilă este pregătît să primească fără teamă amenințarea lui Scarabochi: el are experiența esecului și se găsește într-un spațiu orientat, deci umanizat, lumea strămoșească. De aceea, tolerant chiar și cu dracii, acență darul pămîntului, aurul prea greu încă pentru el, ca pret al îngăduinței de a fi locuit și de alții. Este „pe moșia tatei”. Lupta cu „Necuratul” nu se poartă înșă pentru această moșie, al cărui posesor se cunoaște, ci pentru aur — cel din sac, rîndul celui din suflet — pentru a-l merita adică a dovedi superioritatea umanului asupra non-umanului, asupra haosului din lume și din el însuși.

Nici măcar nu este o luptă, ci o serie de probe, de încercări in care, supus regelui este a rădății, „nativu-l bloc de aur a rezistat întreg”. Încercările, iarși, sint in număr de cinci, cu participarea a cinci „ființe”, entități: iapa-iepu-rele-ursul-lemnul-biestemele.

Fecare încercare are dificultatea și „dracul” ei: contra lor trebuie opuse puterea spirituale, „virtutea” de luptator, forța chinătoare a comunicării și, in plus, o calitate mai greu de definit, ascunsă in vorba tainică de blestem. Cu cea din urmă probă se va încerca și celitorul, mai tîrziu.

Victoria lui Dănilă in primele patru încercări este triumful rațiunii umane asupra hiperlogismului diavolesc; căci dracii acceptă parul cu Dănilă pornind de la legea transiitivității moarte, vidate de orice conținut:

„Dacă A implică B și B implică C, atunci A implică C” îndreptat este sint A, B, C. Dracii potă îndreptat ceea sint A, B, C dar nu sint in stare să o invie, să o umple de conținuturi semnificative, să o „aplice”. Ei nu pot dect să o nevezze forme goale, nu și sensuri. Or, sensul, desi se supune logicii formale, o transcend prin bogăția inenșă a vieții, deducibilă, separabilă, re a ajutat (cu logica ei conținută), Necuratul, simbol al Anorganicului, separării și simpli juxtapunerii nu poate aspira dect la o logică aservită, incapabilă de a-și oferi o suprainstanță, o metalogică. Tocmai de aceea, ultimul drac, supus, va purta pe Dănilă, calul și auriul într-un zbor magic spre casă unde sint depozitate, de vesacuri, biestemele bătrînești. Simbolismul zborului magic exprimă, in toate miturile, revelația obscură a ideilor de libertate și transcendentă. Prin inteligență și împăcare cu ființele ce l-au ajutat să-și regăsească rostul, Dănilă revine „înalt” in satul și mediul său. Acesta nu e un drum, ci un zbor, o transmutație, o resuscitare.

Dar victoria nu s-a cîștigat încă; blestemul din pădure a fost atît de cumplît încît lui Dănilă i-a crăpat un ochi. De ce a fost atins ochiul și de ce numai unul? Deoarece binocularitatea dă condiția umană, iar puterea analitică, separatoare a Necuratului încearcă reducerea omului la starea chibolică, non-umană. Este primejdia ce pîndește pe Dănilă, pe Povestarii, pe cetori și pe toți semenii lor într-o eroare: primejdia „punctului de vedere”, a unilaterității sterilizante, a monocularității. Fără deducibilă, separatoare a ajutat (cu logica ei conținută), Necuratul, simbol al Anorganicului, separării și simpli juxtapunerii nu poate aspira dect la o logică aservită, incapabilă de a-și oferi o suprainstanță, o metalogică. Tocmai de aceea, ultimul drac, supus, va purta pe Dănilă, calul și auriul într-un zbor magic spre casă unde sint depozitate, de vesacuri, biestemele bătrînești. Simbolismul zborului magic exprimă, in toate miturile, revelația obscură a ideilor de libertate și transcendentă. Prin inteligență și împăcare cu ființele ce l-au ajutat să-și regăsească rostul, Dănilă revine „înalt” in satul și mediul său. Acesta nu e un drum, ci un zbor, o transmutație, o resuscitare.

Dar victoria nu s-a cîștigat încă; blestemul din pădure a fost atît de cumplît încît lui Dănilă i-a crăpat un ochi. De ce a fost atins ochiul și de ce numai unul? Deoarece binocularitatea dă condiția umană, iar puterea analitică, separatoare a Necuratului încearcă reducerea omului la starea chibolică, non-umană. Este primejdia ce pîndește pe Dănilă, pe Povestarii, pe cetori și pe toți semenii lor într-o eroare: primejdia „punctului de vedere”, a unilaterității sterilizante, a monocularității. Fără deducibilă, separatoare a ajutat (cu logica ei conținută), Necuratul, simbol al Anorganicului, separării și simpli juxtapunerii nu poate aspira dect la o logică aservită, incapabilă de a-și oferi o suprainstanță, o metalogică. Tocmai de aceea, ultimul drac, supus, va purta pe Dănilă, calul și auriul într-un zbor magic spre casă unde sint depozitate, de vesacuri, biestemele bătrînești. Simbolismul zborului magic exprimă, in toate miturile, revelația obscură a ideilor de libertate și transcendentă. Prin inteligență și împăcare cu ființele ce l-au ajutat să-și regăsească rostul, Dănilă revine „înalt” in satul și mediul său. Acesta nu e un drum, ci un zbor, o transmutație, o resuscitare.

Dar victoria nu s-a cîștigat încă; blestemul din pădure a fost atît de cumplît încît lui Dănilă i-a crăpat un ochi. De ce a fost atins ochiul și de ce numai unul? Deoarece binocularitatea dă condiția umană, iar puterea analitică, separatoare a Necuratului încearcă reducerea omului la starea chibolică, non-umană. Este primejdia ce pîndește pe Dănilă, pe Povestarii, pe cetori și pe toți semenii lor într-o eroare: primejdia „punctului de vedere”, a unilaterității sterilizante, a monocularității. Fără deducibilă, separatoare a ajutat (cu logica ei conținută), Necuratul, simbol al Anorganicului, separării și simpli juxtapunerii nu poate aspira dect la o logică aservită, incapabilă de a-și oferi o suprainstanță, o metalogică. Tocmai de aceea, ultimul drac, supus, va purta pe Dănilă, calul și auriul într-un zbor magic spre casă unde sint depozitate, de vesacuri, biestemele bătrînești. Simbolismul zborului magic exprimă, in toate miturile, revelația obscură a ideilor de libertate și transcendentă. Prin inteligență și împăcare cu ființele ce l-au ajutat să-și regăsească rostul, Dănilă revine „înalt” in satul și mediul său. Acesta nu e un drum, ci un zbor, o transmutație, o resuscitare.

Dar victoria nu s-a cîștigat încă; blestemul din pădure a fost atît de cumplît încît lui Dănilă i-a crăpat un ochi. De ce a fost atins ochiul și de ce numai unul? Deoarece binocularitatea dă condiția umană, iar puterea analitică, separatoare a Necuratului încearcă reducerea omului la starea chibolică, non-umană. Este primejdia ce pîndește pe Dănilă, pe Povestarii, pe cetori și pe toți semenii lor într-o eroare: primejdia „punctului de vedere”, a unilaterității sterilizante, a monocularității. Fără deducibilă, separatoare a ajutat (cu logica ei conținută), Necuratul, simbol al Anorganicului, separării și simpli juxtapunerii nu poate aspira dect la o logică aservită, incapabilă de a-și oferi o suprainstanță, o metalogică. Tocmai de aceea, ultimul drac, supus, va purta pe Dănilă, calul și auriul într-un zbor magic spre casă unde sint depozitate, de vesacuri, biestemele bătrînești. Simbolismul zborului magic exprimă, in toate miturile, revelația obscură a ideilor de libertate și transcendentă. Prin inteligență și împăcare cu ființele ce l-au ajutat să-și regăsească rostul, Dănilă revine „înalt” in satul și mediul său. Acesta nu e un drum, ci un zbor, o transmutație, o resuscitare.

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!



Fotografii de Paul Agoric

CONFABULE

Un țaran trece strada

● Astăziarnă, prin decembrie, cînd nu era frig, dar nu era nici cald, astăziarnă, deci, își chemăse singură, la țară, de cînd îl murise omul — să stea și să vadă de copii, cît poate, mai ales de fată, că era cea mică și altă bunică nu mai avea.

— Vîno, mamă, să stai la noi. Stai cît vrei, și cînd n-o să-ți mai placă, pleci. Vine iarna, cum să rămîi singură?

— Da! ce, n-am vecini? Se miră dînsa, încă nehotărîndu-se.

— Ai, n-am zis că n-ai, dar și ei au treburile lor, necazurile lor, iarna.

— Eh, ofiță bătrîna. Vin, da' stau numa' pînă-n primăvară și plec.

— Și a venit. Multe lucruri nu luase cu ea, nici nu prea avea. Haine, schimburi, baliste, cite ceva, ce-i trebuia unui bătrîn, odată cu vîrsta treburile scad, nu mai ai nevoie de atitea pene ca in tinerețe. Nepoții i-au sărit de gît de cum au văzut-o, bucurîndu-se că aveau cu ce să se joace, că și mai rămîn dîmneața singuri in casă. S-a bucurat și bătrîna cînd i-a văzut, doar erau nepoții ei și așa se cuvenea. Bucuria însă a fost de nedescris cînd, in cosul de papură, au văzut cocosul. Nu se îndurase să-l taie, și nici să-l lase n-avea cum, așa că îl luase cu ea, era tot ce-și luase de acasă, altceva nu mai avea. Copiii săreau in jurul ei și îl cocosului strîdind, astfel că tot vecinii aflaseră repede de cocos — „Ei, zice unul, i-a adus să-l taie de sărbători”. Dar nu l-a tăiat, bătrîna nu se îndurase de el. Îi făcuseră coiet pe balcon, cotet făcut cu tot dichisul de genere, la întreprindere căsușit cu zădărnice. Era ușor de presupus că pasărea se simțea bine, minoa, bea bine, cînta... Ei, înșă, aici era aici! Cînta aiurea, nu cum știau oamenii că trebuie să rîne un cocos, adică la ore cît de cît exalte, cînta cînd îl apuca, la cele mai neobișnuite ore, mai ales noaptea. Vecinii erau profund nemulțumii, deoarece trecuseră sărbătorile de iarnă și cocosul cînta mai departe; mult se sculaseră cu noaptea in cap, auzindu-l cîntînd — crezuseră că era dimineața.

— Asta cîntă de cite ori se aprinde lumina, zise administratorul, hotărît să pună lucrurile la punct.

Venise primăvara și totuși bătrîna, răgată de copii, rămăsese încă. Vedea mai departe de ei și de cocos, parcă de cînd plecase de la ea de acasă îl îndrăgise. N-o supără cu nimic, la început se mirase și ea de nebunia cocosului, pe urmă înșă îl înțeluse: „De, e și el printre străini, nu știe locul”.

Asfel, într-o duminică, dimineața, veni la el administratorul, însoțit de responsabil și de ajutorul de responsabil. Cînd auzi pentru ce venise, bătrîna luă cocosul in brațe.

— Ori îl lăsați in pace, ori plec eu, zise.

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

...fuga, fuga
prin ploaia de singe, ud leacără,
doar voi ajunge la sfîntul asteaptă!

Firul de iarbă

eram într-o polină, tolînît in iarbă. O iarbă nu prea mare, cam de o palmă. Ici colo cite un firicel mai răsunător strica aspectul de covor persan al poeziei. Cite un biet firicel de iarbă mai înalt, care se leagă in adierea ușoară a vîntului. Mi se păreau, aceste fire, ca smulse din locul lor pentru a altera monotonia și a crea un desen arhitectonic de orăș modern.

Pe o asemenea pajiste imi găsise loc de odihnă. După ce m-am răsuțit pe toate părțile, am ațipit puțin. Apoi, cu o privire desartă, căutam nu știu ce fel de raporturi ciudate între depărtarea cerului și niște reperi terestre compuse dintr-un stejar stufos, un nuc și niște stilpi de telegraf, reperi care erau necăjite de o scamă de nor ce se plimba împins de miștile nevăzute ale lui Boreu. Se juca in soare făcînd in ciudă ba stejarului care aspira mereu spre lumină, ba stilpil de telegraf strîdindu-le armonia umbrelor. Ba chiar se străduia să mă provoace și pe mine, aruncîndu-mi pe față umbre fugare, misterioase pete întunecate care, cred, se orinduiau ca semnele unor trecătoare emoții.

Căuțind aceste raporturi între finit și înfinit cu neastepate rotiri de gînduri, mîntea mi s-a mai limpezit și, după un timp, am părăsit înfinitul ca element de referință și l-am înlocuit cu finitul mic din polină. Contemplam acum acest „finit” și-l raportam la repera rămăse departe.

Un firicel din cele mai răsunătoare era chiar lingă ochiul meu. Îl priveam de Jos in sus. Era mai înalt ca stejarul.

Un joc frumos. Puteam să mă ascund de stejar după un fir de iarbă. Amuzat, am gîndit aceasta cu voce tare. Și mi-am continuat inspecția finitului din jur, a spațiului liniștitor și tonic. Ba poate am atipit iarși! Nu știu exact.

Am auzit deodată niște glasuiri mici, repezite, care veneau de pretutindeni și chiar și de lingă mine.

Da. Vîntul avea o discuție neplăcută cu cineva. Reproșa cuiva faptul că el îl

Spre Mai-Marele Meleag dinspre Soare-Răsare

grație asociației de prietenie România-China, iată-mă dar, alături de puternicul grup de reprezentanți ai Societății Române de Geografie, în drum spre Mai-Marele-Meleag-dinspre-Soare-Răsare...

După o goană nebună, printr-o pustietate, ce părea că nu se mai termină, unde rar vedeai ipenele de om, cu peisaje din o mie și una de nopți, pe un armăsar neînăpătat, dar hrănit cu jar din oer, iată-mă și în fața primei minuni a Marelui-Meleag-dinspre-Soare-Răsare...



JURNAL DE CĂLĂTORIE ÎN CHINA

10-15 în rind! „Ulu, ce mai calabalic de oameni!” aud în spatele meu un mucațit, stălcind cuvintul Cambaluc, denumire prin care Marco Polo înțelegea orașul Beijing...

mongolă, de aici și denumirea de Cambaluc dată de Marco Polo; dinastia chineză Ming (1368-1644) mută capitala mai la sud, la Nanking-ul actual, orașul devenind capitală provincială cu numele de Peiping („orașul păcii din Nord”).

Observăm perplexitatea pe fețele noastre, domnul Tui, simpaticul și îndrăgălitul nostru ghid, ne explică lapidar într-o limbă neaoș românească: „Capitala noastră are deocamdată circa nouă milioane de locuitori și aproape cinci milioane de biciclete!”

„Sintem invitați la o gală de muzică specific chineză spre mare delectare auditivă, care se va repeta în varietate și multiple forme și la Shanghai ca și la Hanciu și la Nanking. Nu cred că există vreun om pe glob care să nu aibă cit de cit cunoștință de muzica veche chineză. A asculta sunetele emise la flautul locului, în cadrul unui concert special, constituie însă un mare privilegiu. De la radio și televiziune, noi europenii mai cunoaștem cîte ceva din melodiile care particularizează muzica vocală și instrumentală chineză, dansul, cîntecele populare și opera chineză. Am ascultat numeroase piese executate de mari maeștri ai genului: Beautiful flowers and full moon; Beijing opera melody; Nishang melody; Herding donkeys; Spring snow; Laying ambushes in all directions; Give me a spray of rose (în traducere engleză), piese de mare frumusețe ascultate de fiecare dată cu sufletul la gură și întreruperi de respirație... Sunete venite parcă de undeva din spațiul cosmic, sunete care imită vocea umană pînă la perfecțiune, care se calchiază pe voci ce traduc cele mai variate sentimente umane...”

„Cea mai multă plăcere am avut-o ascultând un pui instrument, și și sint peste 200 instrumente de suflat ori de percuție, instrumente muzicale cu arcuș și corzi, care s-au perfecționat pe parcursul milenilor. Pipa, erhu, sheng și xiao sînt neapărat în mina unor virtuozii precum, Yao An, Liu Hucheng, Wang Lamin, Wang Chong. „Pipa” este un fel de cobzîșoară, o alăută piriformă cu 4 corzi de ciupit care soată o bogăție nemeapomenită de sunete cu reliefarea diferitelor sentimente de luptă, precum în lucrarea „ambuscadă pe zece părți” (Wugu, muzică militară). Într-un lung poem, celebrul scriitor Bai Juyi din timpul dinastiei Tang a descris execuția pipel ca o „cîntec acut precum ploaia în furtună și grav ca niște voci, care murmură, cele două arii amestecîndu-se precum perlele mari și mici, care cad pe o țesătură de argint”. Guqin, luqin, ruan, sanxian, zhengli, konghou, jiaqingin, dongbula și jiewafu sînt alte forme de instrumente muzicale din aceeași categorie cu pipa, folosite în diferite interpretări de epocă. Xiao este un flaut drept de bambus cu sonoritate dulce, plîngătoare, utilizat pentru expunerea sentimentelor de singurătate și de melancolie. Di, qu, bang, bangzi, guan și souna (indonezești) sînt alte diferite forme de instrumente muzicale de suflat ale muzicii tradiționale. Erhu se prezintă ca o vioară cu două corzi, avînd la un capăt, drept cameră de rezonanță, un fel de butoișor care joacă un rol important în orchestră; interpretînd singur partitura „două izvoare care reflectă luna”, scoate, prin sunetele emise magistral, în relief, sentimentul de ură față de societatea potrivnică. Banhu, gaohu, jinghu, zhuhu, shu și tibetanul genhu sînt folosite acolo unde erhu nu poate exprima „suflet muzical” al epocii respective. Sheng, o miniorgă de gură cu 17 tuburi de bambus, cunoscut din secolul VI î.e.n., executînd unele bucurii din „Cartea Odeilor”, cu polifonii suferă de la exaltarea imaginației audientului. Lusheng și bawu sînt alte forme de miniorgă bucală, care în mare fac parte din categoria instrumentelor muzicale de suflat folosite în diferite provincii ale imensei Țări de la Răsărit...”

George Marinescu Dinizor

REVISTA STRĂINĂ

● GENE HACKMANN este nu numai un excelent artist de film, dar și un pictor remarcabil. A început să picteze pe cînd avea douăzeci de ani iar astăzi, la cei 36 ani, are o colecție de peste 500 de lucrări, în special portrete în ulei și acuarela. Toată lumea se întreabă cînd a avut timp să realizeze pentru că Hackmann este de ani buni unul dintre cei mai soliciți actori de la Hollywood. Nu a expus și nu va expune niciodată lucrările executate de el: „Pictura este mult mai odihnită decât filmările, de aceea pentru mine nu există o viață mai bună a odihnei. Dacă am să expun lucrările mă tem că va trebui să consider pictura drept... ocupație”, a declarat el unui reporter.

● UN RĂSPUNS CERT la o posibilă întrebare „Ce este muzica?” iată gândurile marelui scriitor austriec Ingeborg Bachmann culesse din volumul „Timp pe creșterea” „Ce este muzica? Ce este sunetul acesta care trezește în tine dorul de acasă? Și cum se face că la ceasul morții chemi din nou privilegiul și cîntecul fobrelor tale încă bună pentru a o mai vedea o dată în copac, pe o singură creangă vizibilă în întuneric? Și privilegiul acesta cum e cîntat pentru prima dată? Și-ți mulțumește pentru asta, cînd cel care ar fi trebuit să mulțumească, ești chiar tu...”

● DE LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI, cînd Picta dicta și scria versuri, a apărut în Elveția trîndă dubletul indelecticilor poet-artist plastic în amintiri de cel mai vechi pe: Adolf Wolff și Arnold Kuter. Într-un contemporan pe Erica Pedretti, Andre Thomkins, Paul Grass, Friedrich Durrenmatt, Beat Brechbuhl. Acestora din urmă li se adaugă și Werner Lutz, născut în anul 1930 în cantonul Appenzel.

Werner Lutz este grafician și poet. Versurile scrie începînd din anul 1955. De o modestie rar înfîntă, el a publicat pînă acum, după un sfert de secol de căutări, prima carte de versuri intitulată „Ich brauche dieses Leben” (Am nevoie de această lume). Erori lirice la lui Werner este frîntă de a fiarea adevărului este un căutător obiectiv și avizat. În afara problematicii subiective legate de amintirile din copilărie, de casa părintească, el este autorul căutării valorilor etice ale lumii contemporane, ale „vieții, acest cuvînt pierdut, în care locuiește”. Poetul este capabil să „ardă această viață” fără însă a-și pierde credința, încrederea și de a avea o viață plină de pămînt, cu toate părțile ei bune și rele, cu bucuriile și nezarurile ei. Titlurile etorvare poezii sînt edificatoare în acest sens: „Imi încheier propria viață”, „Pierdindu-mă pe mine și pe tine”, „Arta, speranța, drumul meu”.

● MULT DINTRE POEZII PAR A FI NIȘTE descrieri ale propriei viațe, dar în ele se simte o dorință de „îndepărtări copaci”. „Cum pot, în copacii de departe, / să sper / că te voi face același / contur / acum, cînd se lasă înserearea...”

● „CRED CĂ FIECARE ZI ESTE O ÎNTIMPPLARE”, scria într-una din poeziile sale scriitoarea finlandeză Eva Klipi. Cu toate acestea, Eva Klipi nu a avut o viață împlinită... poezie. Trei, mai precis. A avut, în schimb, mai multe „întimplări” în proză, întimplări pentru care scria literatură din țară. A desemnat-o drept „regina povestirii finlandeze” mai mult lungi — a se citi romanele — au făcut-o cunoscută în întreaga lume. Așa este cazul romanului „Viața încoace și încoace” și „Tamaras”, ambele traduse în mai multe limbi, inclusiv în japoneză.

Domeniul preferat al autoarei (născută în anul 1929) este însă povestirea. Cea mai cunoscută dintre culegerile ei de povestiri poartă titlul „Despre ceea ce nu se spune nimic”. Lucrul despre care nu se spune nimic nu este doar unul de factură intimă, ci și de plidă, protejarea naturii, ocrotirea animalelor, respectul față de cei mai în vîrstă, arta de a rămîne mult în țara capodoperelor și de a striga în fața marilor nedreptăți care îl se fac de copilul, animalul, copacilor. Eva Klipi este o umanistă care la apărarea omului necunoscut, dar și a vicleșugului celui mai nelăsemnat.

● ÎNTRUCHIPAREA și purtătoarea de cuvînt a aspirațiilor autoare este Scelle, scriina povestirii lui „Ample”. Despartirea, care caută soluțiile cele mai potrivite, cele mai umane diferitelor situații prin care trece sau pe care le întinește. La fel ca ea este Ana Maria în fața romanului „Întreaga lume”, care întreținea lumea cu un aparat de fotografiat în brațe pentru ca odată să se poată mișca de ceea ce a fost: „Așa a fost cîndva lumea”. Dintr-un verde din țara verde, din țara fieroie, și aerul era neobișnuit de limpede, copacii se vedeau pînă departe pe stînci: soarele înserat punea în evidență aproape fiecare frunză. Se putea vedea și soarele... Era o vreme din soarele strălucire” conchide Eva Klipi prin gura personajului său, Eva Klipi care nu se aștiește să scrie despre lucruri despre care unii se rugineză să scrie sau pur și simplu tac.

● IVAN GENERALICI, acum în vîrstă de 73 de ani, este unul dintre cei mai vestiți pictori naivi din R.S.F. Iugoslaviei. În care pictura naivă a fost ridicată la rangul de artă autentică, adevărată. Este creatorul „Școlii de pictură naivă din Heblin”, satul său natal, școlă cunoscută în întreaga lume. „Totul a început în copilărie, spune el. Cînd se întimpla să nu am în mîna un creion și o bucată de hîrtie, desenam pe garduri. Uneori scriam litere în jurul meu, pe înălțimea de un metru, pe lângă așchii de lemn, pe lângă așchii de fier, pe lângă așchii de fier, pe lângă așchii de fier...”

● EXISTA SCRITORII al căror nume este suficient să apară pe coperta unei cărți pentru ca aceasta să devină automat un bestseller. Unul dintre aceștia este Arthur Hailey, una și aceeași persoană cu autorul, născut în anul 1900, al cunoscutelor romane „Aeroportul”, „Hotelul” și „Banii”. Astel spus, lucrările care au stat la baza scenariilor unor filme așchii celebre, cum sînt „Aeroportul” și „Hotelul”, care au ruit și pe marile și micile noastre ecrane. A urmat apoi o tăcere de cinci ani, în care Hailey a fost ferm hotărît să abandoneze scrisul. La aceasta a contribuit și o afecțiune gravă a inimii, în urma căreia doctorii i-au interzis orice efort fizic și intelectual. Cele patru operații pe cord deschis efectuate la „Heart Institute” din Texas, au fost însă de natură să-l pună bine pe picioare. Ca urmare. În cursul anului trecut Arthur Hailey a publicat un roman cu titlu tot dintr-un singur cuvînt, „Medicamentul”. De data aceasta el a părăsit lumea plină de tensiune și aventură din „Aeroportul” și „Hotelul” stîindu-și

● ÎNTRUCHIPAREA și purtătoarea de cuvînt a aspirațiilor autoare este Scelle, scriina povestirii lui „Ample”. Despartirea, care caută soluțiile cele mai potrivite, cele mai umane diferitelor situații prin care trece sau pe care le întinește. La fel ca ea este Ana Maria în fața romanului „Întreaga lume”, care întreținea lumea cu un aparat de fotografiat în brațe pentru ca odată să se poată mișca de ceea ce a fost: „Așa a fost cîndva lumea”. Dintr-un verde din țara verde, din țara fieroie, și aerul era neobișnuit de limpede, copacii se vedeau pînă departe pe stînci: soarele înserat punea în evidență aproape fiecare frunză. Se putea vedea și soarele... Era o vreme din soarele strălucire” conchide Eva Klipi prin gura personajului său, Eva Klipi care nu se aștiește să scrie despre lucruri despre care unii se rugineză să scrie sau pur și simplu tac.

● ÎNTRUCHIPAREA și purtătoarea de cuvînt a aspirațiilor autoare este Scelle, scriina povestirii lui „Ample”. Despartirea, care caută soluțiile cele mai potrivite, cele mai umane diferitelor situații prin care trece sau pe care le întinește. La fel ca ea este Ana Maria în fața romanului „Întreaga lume”, care întreținea lumea cu un aparat de fotografiat în brațe pentru ca odată să se poată mișca de ceea ce a fost: „Așa a fost cîndva lumea”. Dintr-un verde din țara verde, din țara fieroie, și aerul era neobișnuit de limpede, copacii se vedeau pînă departe pe stînci: soarele înserat punea în evidență aproape fiecare frunză. Se putea vedea și soarele... Era o vreme din soarele strălucire” conchide Eva Klipi prin gura personajului său, Eva Klipi care nu se aștiește să scrie despre lucruri despre care unii se rugineză să scrie sau pur și simplu tac.

● ÎNTRUCHIPAREA și purtătoarea de cuvînt a aspirațiilor autoare este Scelle, scriina povestirii lui „Ample”. Despartirea, care caută soluțiile cele mai potrivite, cele mai umane diferitelor situații prin care trece sau pe care le întinește. La fel ca ea este Ana Maria în fața romanului „Întreaga lume”, care întreținea lumea cu un aparat de fotografiat în brațe pentru ca odată să se poată mișca de ceea ce a fost: „Așa a fost cîndva lumea”. Dintr-un verde din țara verde, din țara fieroie, și aerul era neobișnuit de limpede, copacii se vedeau pînă departe pe stînci: soarele înserat punea în evidență aproape fiecare frunză. Se putea vedea și soarele... Era o vreme din soarele strălucire” conchide Eva Klipi prin gura personajului său, Eva Klipi care nu se aștiește să scrie despre lucruri despre care unii se rugineză să scrie sau pur și simplu tac.

● ÎNTRUCHIPAREA și purtătoarea de cuvînt a aspirațiilor autoare este Scelle, scriina povestirii lui „Ample”. Despartirea, care caută soluțiile cele mai potrivite, cele mai umane diferitelor situații prin care trece sau pe care le întinește. La fel ca ea este Ana Maria în fața romanului „Întreaga lume”, care întreținea lumea cu un aparat de fotografiat în brațe pentru ca odată să se poată mișca de ceea ce a fost: „Așa a fost cîndva lumea”. Dintr-un verde din țara verde, din țara fieroie, și aerul era neobișnuit de limpede, copacii se vedeau pînă departe pe stînci: soarele înserat punea în evidență aproape fiecare frunză. Se putea vedea și soarele... Era o vreme din soarele strălucire” conchide Eva Klipi prin gura personajului său, Eva Klipi care nu se aștiește să scrie despre lucruri despre care unii se rugineză să scrie sau pur și simplu tac.

● ÎNTRUCHIPAREA și purtătoarea de cuvînt a aspirațiilor autoare este Scelle, scriina povestirii lui „Ample”. Despartirea, care caută soluțiile cele mai potrivite, cele mai umane diferitelor situații prin care trece sau pe care le întinește. La fel ca ea este Ana Maria în fața romanului „Întreaga lume”, care întreținea lumea cu un aparat de fotografiat în brațe pentru ca odată să se poată mișca de ceea ce a fost: „Așa a fost cîndva lumea”. Dintr-un verde din țara verde, din țara fieroie, și aerul era neobișnuit de limpede, copacii se vedeau pînă departe pe stînci: soarele înserat punea în evidență aproape fiecare frunză. Se putea vedea și soarele... Era o vreme din soarele strălucire” conchide Eva Klipi prin gura personajului său, Eva Klipi care nu se aștiește să scrie despre lucruri despre care unii se rugineză să scrie sau pur și simplu tac.

● ÎNTRUCHIPAREA și purtătoarea de cuvînt a aspirațiilor autoare este Scelle, scriina povestirii lui „Ample”. Despartirea, care caută soluțiile cele mai potrivite, cele mai umane diferitelor situații prin care trece sau pe care le întinește. La fel ca ea este Ana Maria în fața romanului „Întreaga lume”, care întreținea lumea cu un aparat de fotografiat în brațe pentru ca odată să se poată mișca de ceea ce a fost: „Așa a fost cîndva lumea”. Dintr-un verde din țara verde, din țara fieroie, și aerul era neobișnuit de limpede, copacii se vedeau pînă departe pe stînci: soarele înserat punea în evidență aproape fiecare frunză. Se putea vedea și soarele... Era o vreme din soarele strălucire” conchide Eva Klipi prin gura personajului său, Eva Klipi care nu se aștiește să scrie despre lucruri despre care unii se rugineză să scrie sau pur și simplu tac.

O SECȚIUNE ÎN NOUA LIRICĂ SPANIOLĂ

RAFAEL ALBERTI Totuși, pădurile...

Totuși, pădurile, și totuși marea, noi nu sintem niciodată singuri, nu-i nimeni singur, ci numai acela care intră-adevăr sint morți încă în viață, singe și ochi și inimă închise în adîncul luminii și umbrelor ce-l înconjoară. Eu te populez, mare, cu lucrurile mele. Păduri, și pe voi eu vă populez cu lucrurile mele. Umbrele.

nu-s nimic. Priviți această față. Priviți cum ea, alături de mine, tipă printre stînci și cum intră în mare și înoată prin valuri. Și totuși, pădurile, și totuși marea, par a fi singure. cum numai eu sint astăzi ațut de departe de spațiile verzi.

JOSÉ AGUSTIN GOYTISOLO Se-alege praful

Cu fiecare lunet, cu fiecare fulger îngrozitor ce eștie-n ochii mei rămîne pentru totdeauna în aerul ce se impunează din ară doar o mină de țărîna un pumn de praf cîzînd peste pămînt, ce se depune pe amintirea mea, pe pieptul meu, pe coala de hîrtie pe care scriu.

JOSÉ ANGEL VALENTE Piața

Piatra este tare și anonimă iar colonadele sprîjină doar cu greu umbrele care le-ademenesc. Aici vorbea, poate, odată oarecine bărbăților uniți în aceeași speranță.

Poate că stăpînea odinioară viața-adevărată un tel comun și patria avea același nume, plin de perspectivă, pentru prietenie și iubire. Aici

Prezentăm aici, pentru prima dată în românește, doi tineri poeți spanioli, care au debutat în jurul anilor 1970. Ei continuă generația premergătoare, reprezentată de trei dintre cei mai cunoscuți poeți spanioli: Rafael Alberti, născut în 1902, José Agustín Goytisolo, născut în 1928 și José Ángel Valente, născut în 1929, fiind, la rîndul lor, reprezentanți cei mai de seamă ai generației anilor amintii. Pentru a avea o perspectivă mai largă asupra noii lirici spaniole, să-i prezentăm în mod comparativ.

Noua generație despre care e vorba a rupt toate legăturile cu cele de dinaintea ei. Ruptura cu trecutul literar se produce aici fără cuvinte. Desi nu scriu împotriva predecesorilor, acești poeți scriu cu spatele la trecut. Ei sint copii civilizației mass-media și produc în primul rînd mituri personale, încercînd o leșire din preocupările strict naționale și o apropiere de Europa. Tema specificului național este tratată în mod exotic, iar evoluția obiceiurilor, criza clericală, viața din universități, sint tratate la modul ironic, fetisizate. Ei zeflemisesc atît contradicțiile epocii lor, cit și adevărul contradictoriu al acesteia.

Leopoldo Maria Panero, născut în 1948, la Madrid, se reclamă ca descendent al lui Thomas de Quincey. Félix de Azúa, născut în 1944, la Barcelona, sprijinindu-se pe cuvintele lui Vicente Aleixandre, spune că a construit metodic o poezie sau un ciclu de poezii i se pare a fi cel mai greu lucru al profesiei de poet.

Dar, să vedem cum se ogîndesc toate acestea în textele poetice propuse spre lectură cititorilor revistei „Luceafărul”.

bătea o singură inimă acordată. Căci ea era locul viselor colective, al faptelor detaliate, în adevărul înțeles al cuvintelor. Poate numai de-aceea mai dăinuie piatra unde acum în aerul stîns mina mea cu evlavie poate să pipăie singurătatea.

LEOPOLDO MARIA PANERO Douăzeci de mii de mîle sub apă

Ca o ață sau ca un ac ce aproape nu simte ca o perisabil cristalin în foc sau ca o mare-n care e ațit de plăcut să te scaldi o această pace făcîndu-mă să string dinții în această îmbrăcare-a admirabilă îndepărtată lumină ce mă atinge în pronasul părăsitului dom cine-ar putea sfărîma aceste rămășițe ca pe spice vreau să mă odihnesc în această proră țintă vreau să aștept aibșbergul ce traversează marea fără lună să-mi pun sărutul meu strălucitor pe corpul său cînd el atinge țărîmul la care numai așteptarea este posibilă oh, să sărut acest abur ce se ridică această lume care mă primește fără să mă întrebe această lume ce se evaporă în faldurile de mătase ce acoperă brațele muribunde-ale ceții da, murind aici, unde tot-i zăpadă sau făcere incit pieptu-mi inferibinat horecile după un sărut pe ceva ce-l doar aer sau poate cîntul unei puternice chitare ce niel să-mi pun sărutul pe care nu ne mai cheamă ce străbate ogînda pînă acolo unde nu mai există nici un suspin ci unde-s numai o pereche de buze ce nu mai vorbesc și nu mai visează ca-nir-un muzeu gigantic al chipurilor de ocară acolo unde eu opresc nou născuta spiră în clipa-aceea-n care lumina se aprinde într-o păpușă ca apoi luna și fluviile si apoi buzele să guste din licoarea a două corpuri care s-au unit într-o stea ca apoi ochii să mă închid cînd fluturule ce si-a pierdut arpile se va prefăce-n verdele nesimțitorului pămînt care pe el acum îl părăsește.

Leopoldo Maria Panero, născut în 1948, la Madrid, se reclamă ca descendent al lui Thomas de Quincey. Félix de Azúa, născut în 1944, la Barcelona, sprijinindu-se pe cuvintele lui Vicente Aleixandre, spune că a construit metodic o poezie sau un ciclu de poezii i se pare a fi cel mai greu lucru al profesiei de poet. Dar, să vedem cum se ogîndesc toate acestea în textele poetice propuse spre lectură cititorilor revistei „Luceafărul”.

FÉLIX DE AZÚA Guevara

Lumea spunea despre el că era vulnerabil la tinerete, dragoste și moarte: avea inimă-n frunte. Lumea spune că și-a căutat moartea și totuși mulți dintre noi deplîngem tristul eveniment al prezizibilului său sfîrșit.

Ne rușăm pentru el în jurul catafalcului și ne uităm la corbii aduimcîndu-i carnea. Noi sintem luminării, patru frați și coroana sa mortuară; acoperii de roci ne surprind zorile. În veci de veți noi vom șapa mormîntul în credința că din tine ar putea să renască un nou Tamerlan.

Prezentare și traducere de Matei Gavril

Luceafărul

Redactori: Nicolae Dan Frunteleșu, Mihai Ungheanu (redactori adjuncți), A. I. Zăinescu (secretar responsabil de redacție)

REDACTIA: București, Piața Ștefaniei nr. 1, tel. 17 32 09 ADMINISTRATIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95 Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘTEFIEI

REDACTIA: București, Piața Ștefaniei nr. 1, tel. 17 32 09 ADMINISTRATIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95 Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘTEFIEI